ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ.

URZICENI

ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ.

SISMANOGLIO

„Ἀλήθεια δὲ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται πάντων δ' ἀνθρώποις· ἧς ὁ γενήσεσθαι μέλλων μακάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ ἀρχῆς μέτοχος εἴη, ἵνα ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθὴς ὢν διαβιοῖ· πιστὸς γάρ· ὁ δὲ ἄπιστος, ᾧ φίλον ψεῦδος ἑκούσιον. Ὅτῳ δὲ ἀκούσιον ἄνους, ὧν οὐδέτερον ζηλωτόν· ἄφιλος γὰρ δὴ πᾶς ὅ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής...

„Τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν· ὁ δὲ μὴ ἐπιτρέπων τοῖς ἀδικοῦσιν ἀδικεῖν, πλέον ἢ διπλασίας τιμῆς ἄξιος ἐκείνου· ὁ μὲν γὰρ ἑνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιος ἑτέρων, μηνύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν ἀδικίαν· ὁ δὲ καὶ ξυγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν πόλει καὶ τέλειος οὗτος, ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῇ...

„. . . Θυμοειδῆ μὲν δὴ χρὴ πάντα ἄνδρα εἶναι, πρᾶον δὲ ὡς ὅ,τι μάλιστα. Τὰ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων χαλεπὰ καὶ δυσίατα, ἢ τὸ παράπαν ἀνίατα ἀδικήματα οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκφυγεῖν, ἢ μαχόμενον καὶ ἀμυνόμενον νικῶντα καὶ τῷ μηδὲν ἀνιέναι κολάζοντα· τοῦτο δὲ ἄνευ θυμοῦ γενναίου ψυχὴ πᾶσα ἀδύνατος δρᾶν... Ἐλεεινὸς μὲν πάντως ὅ γε μὴ ἑκὼν ἄδικος καὶ ὁ τὰ κακὰ ἔχων, ἐλεεῖν δὲ τὸν μὲν ἰάσιμα ἔχοντα ἐγχωρεῖ, καὶ ἀνείργοντα τὸν θυμὸν πρᾳΰνειν καὶ μὴ ἀκροχολοῦντα γυναικείως πικραινόμενον διατελεῖν... τῷ δὲ ἀκράτως καὶ ἀπαραμυθήτως πλημμελεῖ καὶ κακῷ ἐφιέναι δεῖ τὴν ὀργήν. Δι' ὃ δὴ θυμοειδῆ πρέπειν καὶ πρᾶον φαμὲν ἑκάστοτε εἶναι δεῖν τὸν ἀγαθόν“.

(ΠΛΑΤ. ΝΟΜ. ΒΙΒΛ. Ε΄ ΙΙΙ).

SISMANOGLIO MEGARO

ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ.

„Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται“.

Ἐν τῇ ἐφεξῆς ἀνελίξει τῶν γεγονότων ἔγκειται ἡ αἰτιολόγησις τοῦ παρόντος δημοσιεύματος. Εἶναι τοῦτο λογοδοσία, ἣν τέως μὲν ὤφειλον τῷ σεβαστῷ μοι προϊσταμένῳ δι' ἣν μοι ἀνέθετο ἀποστολήν, ὀφείλω δὲ ἤδη καὶ πολλοῖς ἄλλοις, ὧν ἐν εὐρεῖ κύκλῳ ἱκανὸν ἐκτήσατο ἐνδιαφέρον ἡ περὶ ἧς πρόκειται ὑπόθεσις καὶ τὸ εἰς ὃ κατέληξε σημεῖον· ἔχει δ' ἄλλως τε καὶ γενικωτέραν τινὰ σημασίαν ἐνώπιον τοῦ ὁμογενοῦς δημοσίου, εἰς ὃ ἡ διάγνωσις καὶ γνῶσις τῶν χαρακτήρων τῶν ὁπωσδήποτε μέγα τι ὄνομα παρ' αὐτῷ κεκτημένων καὶ χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος ἀποβαίνει. Ἵνα δὲ ἡ κρίσις τούτου γένηται μᾶλλον ἀσφαλής, δέον νὰ χειραγωγήσω αὐτὴν δημοσιεύων τὰ σχετικὰ κείμενα τῆς ἐπὶ τούτῳ διαμειφθείσης ἀλληλογραφίας, ἧς ἐφύλαξα ἀντίγραφα παρ' ἐμοὶ κατὰ τὰς παρεμπεσούσας ἀνάγκας· φρονῶ δὲ ὅτι οὐδὲν ἄτοπον πράττω ποιούμενος δημοσίᾳ χρῆσιν αὐτῆς, διότι δὲν ἔχει τι τὸ ἀπόρρητον, καὶ ἀφοῦ ὁ ἕτερος τῶν γραφόντων — ὅστις εἶναι καὶ ὁ προκαλῶν τὸ μέτρον τοῦτο — προείλετο πασι-

φανῶς ἐν αὐτῇ τὴν κακὴν πίστιν, μηδεμίαν, ὡς φανήσεται, ἀποδοὺς ὁ ἴδιος σημασίαν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὑπογραφήν. Ἐὰν δὲ καὶ ὁ ἕτερος ἀποδοκιμάσῃ τὸ ἐγχείρημά μου, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι, μ' ὅλον τὸν πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν καὶ τὴν αὐταπαρνητικὴν ἀφοσίωσίν μου, προτιμῶ πᾶν ἄλλο ἢ τὴν καθαπτομένην τῆς φιλοτιμίας μου ἰδέαν ἀνικανότητος, ἀποδιδομένης μοι παρὰ τῶν ἀγνοούντων τὰ πράγματα, περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀνατεθείσης μοι ἐντολῆς.

Τὴν $^{2}/_{14}$ Νοεμβρίου 1880 ὁ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΠΠΑΣ ἐλάμβανεν ἐν Βροσθενίῳ τηλεγράφημα ἐκ Παρισίων, ἀπὸ $^{30}/_{11}$ Νοεμβρίου, τοῦ κ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, εἰς ὃ αὐθημερὸν ἀπήντα τηλεγραφικῶς, ὧν τηλεγραφημάτων ἡ ἔννοια περιέχεται ἐν ταῖς κάτωθι ἐπιστολαῖς.

Ἐν Παρισίοις, τῇ $^{31}/_{12}$ Νοεμβρίου 1880.

Ἀγαπητὲ φίλε καὶ συμπατριῶτα,

Χθὲς διὰ τηλεγραφήματος, οὗ σᾶς ἐσωκλείω ἀντίγραφον, ἔσπευσα ἐκ φιλικοῦ καὶ πατριωτικοῦ καθήκοντος ὁρμώμενος, νὰ ἐρωτήσω ὑμᾶς ἐν ὅλῃ τῇ εἰλικρινείᾳ, ἂν πράγματι ἄνθρωπος ὑμῶν ἐν Λαρίσσῃ εὑρισκόμενος νῦν, ἦλθε κατ' ἐντολὴν ὑμῶν εἰς συναγωνισμὸν πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἡμίσεως κτήματός τινος τῆς Λαζαρίνας καλουμένου καὶ κειμένου μεταξὺ τῶν ἰδικῶν σας Καλυβίων καὶ τοῦ ἐμοῦ Μαυρομματίου. Ὁ ἄνθρωπός σας, καθὰ μοὶ γράφουσιν ἐκ Λαρίσσης, ἔδωκε 500 ὀθωμανικὰς λίρας περισσοτέρας εἰς συμφωνίαν τὴν ὁποίαν οἱ ἐμοὶ εἶχον κάμει περὶ αὐτῆς πρότερον ἐπὶ ἑξαμηνίαν ὅλην διαπραγματευόμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες κατ' ἐντολήν μου

νὰ διακανονίσωσιν ἓν ὑπολειπόμενον μερίδιον ἀνηλίκων καὶ ἓν ἕτερον, τὸ ὁποῖον δὲν θέλει νὰ πωλήσῃ ὁ κύριός του. Ἂν δὲ προέβην εἰς τὰς διαπραγματεύσεις ταύτας, σᾶς ὁμολογῶ ὅτι τὸ ἔκαμα ἐξ ἀπολύτου ἀνάγκης γαιῶν, τὰς ὁποίας θέλω νὰ δώσω εἰς τὸ μὴ ἔχον ἱκανὰς Μαυρομμάτι.

[1] . . . .

Τοῦτο δὲ διὰ δύο λόγους· πρῶτον διότι ἐγὼ δὲν θὰ κάμω ποτὲ συναγωνισμὸν εἰς ὑμᾶς, καὶ δεύτερον διότι δὲν ἐπιθυμῶ μὲ τοιοῦτον τρόπον νὰ σφετερίζωνται τὰ χρήματα ἑνὸς τῶν ἀρίστων πατριωτῶν μου, τοῦ ὁποίου ἅπασαι αἱ πράξεις γίνονται πρὸς τὸ καλὸν τοῦ ἔθνους. Πιστεύω δὲ ἀδιστάκτως ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε πρὸς ἐμὲ τὰ αὐτὰ φιλικὰ αἰσθήματα. Οὕτω σκεπτόμενος ἔκρινα καλὸν ἐν τῇ σημερινῇ περιστάσει, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπός σας μὲ κάμνει συναγωνισμόν, νὰ σᾶς ἀναγγείλω τοῦτο κατ' εὐθεῖαν, καὶ ἂν μὲν δὲν ἐννοῆτε ν' ἀποχωρήσητε, ἐγὼ προτιμῶ ν' ἀποχωρήσω μ' ὅλην τὴν ἀνάγκην ἣν ἔχω τῆς Λαζαρίνας· ἂν δὲ ὁ ὑμέτερος ἄνθρωπος πράττῃ τοῦτο, χωρὶς νὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ περὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐμῶν ἀνθρώπων, παρακαλῶ νὰ λάβητε τὴν καλωσύνην νὰ τῷ δώσητε ἐντολὴν ν' ἀποχωρήσῃ. Ἀφίνων ὑμῖν ὅλην τὴν ἐλευθερίαν

[1] Ἐνταῦθα ἀφαιρῶ ἱκανὰ περὶ τῆς προηγουμένης παρὰ τοῦ κ. Ζάππα ἀγορᾶς τῶν Καλυβίων, ὅπως ἀποδείξῃ καὶ πείσῃ ὅτι ἠγοράσθησαν ἀκριβώτατα διὰ 27,000 λιρῶν ἀντὶ 18—19,000, ὅσας αὐτὸς προσέφερε (καὶ ταύτας, ὡς γράφει, κατὰ 2—3 χιλιάδας περιπλέον τῆς ἀξίας, ἀναλόγως τοῦ εἰσοδήματος) τῶν πωλητῶν ζητούντων 20,000...

Ταῦτα παραλείπω συντομίας χάριν καὶ ὡς ἄσχετα πρὸς τὸ ζήτημα, μολονότι ἠδυνάμην ν' ἀποδείξω τετραγωνικώτατα πόσον ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος ἦτο πεπεισμένος, ὅτι ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν γράφων ταῦτα, καθότι μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς του ταύτης ἀπεφάσισεν εἰς λίαν ἀξιόπιστον φίλον, καὶ τῷ ὑπεσχέθη ἓν δῶρον καλόν, ὅπως μεσολαβήσῃ παρὰ τῷ κ. Ζάππᾳ διὰ νὰ τῷ πωλήσῃ τὰ Καλύβια, μὴ ἐννοῶν βεβαίως νὰ τὰ πληρώσῃ ὀλιγώτερον τοῦ ποσοῦ τῆς ἀγορᾶς των, ἀλλὰ καὶ πλέον τούτου, ὡς συμβαίνει εἰς τὰς τοιαύτας πράξεις — πλὴν καὶ τοῦ δώρου — ἵνα μὴ ἔχῃ ἐπακολουθῇ καὶ ἔχῃ τὸ γνωστόν του ἔπος, ὅτι „ὁ Ζάππας ἐφύτευσεν ἐκεῖ ὡς ἕνα ἀγκάθι“ τὸ ἄλλως θεωρούμενον „κόρος τοῦ ὀφθαλμοῦ του“! διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ὁποίου καὶ ταύτην καὶ πᾶσαν ἄλλην θυσίαν προθύμως καὶ μετὰ καρτερίας ἀποφασίσας αὐτὸς ἠδύνατο νὰ δεχθῇ!.... Ἀλλὰ πῶς συμβιβάζονται ταῦτα μὲ τὴν ὑπόληψιν, ἣν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἐκφράζει πρὸς τὸν ἄνδρα;!

SISMANOGLIO MEGARO

ἐκ φιλικοῦ καὶ πατριωτικοῦ χρέους νομίζω ὅτι πράττω σύμφωνα πρὸς τὰ αἰσθήματα, ἅπερ ὑπάρχουσι πάντοτε ἐν ἐμοὶ ὑπὲρ ὑμῶν.

Διατελῶ μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως

Ὅλως πρόθυμος φίλος καὶ συμπατριώτης σας

(Ὑπογρ.) ΧΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

Βροσθένου, τῇ $^{9}/_{21}$ Νοεμβρίου 1880.

Ἀγαπητὲ φίλε καὶ συμπατριῶτα,

Ἐκ Βουκουρεστίου μοὶ ἀπεστάλη ἐνταῦθα τὸ τηλεγράφημά σας, [1]) εἰς τὸ ὁποῖον ἔσπευσα ἀμέσως ν' ἀπαντήσω κατὰ τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον· ἔλαβον δὲ τελευταῖον καὶ τὴν φιλικήν ἐπιστολήν σας, τὴν ὁποίαν μετὰ προσοχῆς ἀνέγνων, εὐχαρίστως συγκοινωνήσας δι' αὐτῆς μεθ' ὑμῶν. Ἀπαντῶν δὲ εἰς ταύτην λυποῦμαι ἀληθῶς, διότι ἐν ἀγνοίᾳ μου συνέβη κατὰ δύο ἤδη περιστάσεις ὅ,τι ποτὲ ἐν γνώσει μου δὲν ἤθελα ἐπιτρέψει νὰ συμβῇ, ὁ μεταξύ μας δηλ. συναγωνισμός, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡμεῖς μὲν ζημιούμεθα, τρίτοι δὲ τινες ὠφελοῦνται. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν Λαζαρίναν, τὸ πρᾶγμα ἔχει ὡς ἑξῆς. Ἅμα ἐτελείωσεν ἡ ἀγορὰ τῶν Καλυβίων καὶ μετέβη ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπός μου, μόλις παρῆλθε μὴν καὶ μὲ εἰδοποίησεν ὅτι πωλεῖται τὸ κτῆμα τοῦτο, συνορεῦον μὲ τὸ ἰδικόν μου, καὶ εἶναι χρήσιμον εἰς τοῦτο νὰ τὸ ἀγοράσωμεν. Ἀλλ' οἱ ἰδιοκτῆται—μοὶ ἔλεγεν—εἶναι χωριστά, ἄλλος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἄλλοι ἀλλοῦ, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ μοι μεταδώσῃ λεπτομερείας· τῷ ἀπήντησα δὲ νὰ λάβῃ τοιαύτας θετικάς, διὰ νὰ μοι γράψῃ καὶ σκεφθῶ. Πρὸ δύο δὲ μηνῶν μοὶ ἔγραψεν, ὅτι μόνος ὁ κάτοχος τοῦ ἡμίσεως τοῦ κτήματος εἶναι εὐδιάθετος νὰ πωλήσῃ τὸ μέρος του, συγχρόνως δὲ καὶ ἕτερον κτῆμά του Καππᾶ, μοὶ ἀνέφερε δὲ καὶ τὴν τιμήν, καὶ ἐπανελάμβανε περὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης τῆς ἀγορᾶς ἔστω καὶ τοῦ ἡμίσεως. Τῷ ἔδωκα ἐπομένως ἐντολὴν νὰ διαπραγματευθῇ καὶ τελειώσῃ τὴν ἀγοράν. Δεκαπέντε δὲ ἡμέρας πρὸ τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος μοὶ ἀνήγγειλε τηλεγραφικῶς ὅτι ἐτελείωσεν ὁριστικῶς, δώσας ἀρραβῶνα εἰς τὸν ἰδιοκτήτην 2,000

[1]) Διότι τοῦτο διεμηνύετο εἰς Βουκουρέστιον.

λίρας καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ ἔγγραφον μὲ ὡρισμένην προθεσμίαν, νὰ συνταχθῶσι τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἅμα λάβωσι τὴν τελευταίαν μου συγκατάθεσιν. Ταύτην ἔσπευσα νὰ διαβιβάσω τηλεγραφικῶς, διότι πολὺ βραδέως φθάνουσιν ἐκεῖ αἱ ἐπιστολαί, ἐμβάσας καὶ τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εὑρισκόμην, ὅταν ἔλαβον τὸ τηλεγράφημά σας, ἐξ οὗ πρώτου ἔμαθον, ὅτι διεπραγματεύοντο κατ' ἐντολήν σας οἱ ἐκεῖ ὑμέτεροι ὑπάλληλοι, διότι οὐδέποτε μοὶ ἀνέφερε τοιοῦτόν τι ὁ ἰδικός μου εἰς τὰς ὁποίας ἔχω ἐπιστολάς του. Μοὶ ἦτον ἀδύνατον πλέον ν' ἀνακαλέσω τὸ ἀποτέλεσμα, μ' ὅλην τὴν διάθεσιν ἣν εἶχον ν' ἀποχωρήσω τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ πρὸς εὐχαρίστησιν ὑμῶν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐκ τούτου ζημίας μας, ἣν τότε ἐνόησα. Οὐχ ἧττον ἐπαναλαμβάνω [1]) ὅτι καὶ κατόπιν δυνάμεθα νὰ συνεννοηθῶμεν περὶ τούτου φιλικῶς καὶ πατριωτικῶς μεταξύ μας, ἐὰν δὲν ἦναι ἀπολύτως ἀναγκαία διὰ τὰ Καλύβια ἡ προσθήκη τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς.

(. . . . ἐνταῦθα ἀπαντᾷ εἰς ὅσα περὶ Καλυβίων τῷ ἔγραψα).

Καὶ τώρα δὲ πάλιν ἐὰν ἐγίνωσκον ὅτι οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ἤθελον προκαλέσει τὰς γενομένας ἤδη ἐξηγήσεις μας, αἵτινες θ' ἀπέβαινον πρὸς κοινήν μας ὠφέλειαν καὶ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων μας, τὰ ὁποῖα θεωρῶ ἀμοιβαῖα καὶ ἐξίσου σεβαστὰ εἰς ἀμφοτέρους, διότι ταῦτα χρησιμοποιοῦνται καὶ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ὠφελείας.

Δέξασθε τοὺς φιλικοὺς ἀσπασμούς μου καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου τιμῆς καὶ ὑπολήψεως, μεθ' ὧν διατελῶ

Ὁ φίλος καὶ συμπατριώτης σας

(Ὑπογρ.) ΚΩΝΣΤ. ΖΑΠΠΑΣ.

Πέντε δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἀνεχώρουν ἐντεῦθεν εἰς Θεσσαλίαν μὲ εἰδικὴν ἀποστολήν, περὶ ἧς μνεία γίνεται παρακατιόν. Ἀπηρχόμην δὲ ἐμπεφορτισμένος ἀληθῶς ἀγαθῶν ἰδεῶν περὶ τῶν εἰλικρινῶς φιλικῶν διαθέσεων τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου, ἃς ὡς τοιαύτας ἐκτιμήσας καὶ ὁ κ. Κ. Ζάππας ἐπεθύμει νὰ

[1]) Ὡς δηλ. ἔλεγε καὶ ἐν τῷ τηλεγραφήματι.

φανῇ ὅσον ἔνεστιν εὐάρεστος αὐτῷ, δούς μοι νὰ ἐννοήσω κάλλιστα, ὅτι ὀφείλω νὰ πράξω πρὸς τοῦτο ἐκεῖ πᾶν τὸ δυνατὸν, ἀφειδῶν πως καὶ τοῦ ἰδίου του συμφέροντος. Τὴν 27ην Νοεμβρίου ἀπεβιβαζόμην εἰς Βῶλον, τὴν δ' ἐπιοῦσαν περὶ ἑσπέραν ἤμην τῆς Λαρίσσης νέηλυς ξένος, κομίζων ἐν μέσῳ τῶν τότε ληστρικῶν κινδύνων τὸ διὰ τὴν ἀγορὰν χρῆμα. Τὰ παρὰ τῷ ἐκεῖ ἀναμένοντί με ὑπαλλήλῳ τοῦ κ. Ζάππα ὑπάρχοντα ἰδιωτικὰ ἔγγραφα τῆς ἀγοροπωλησίας τῶν κτημάτων μεταξὺ τούτου καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν, χρονολογούμενα ἀπὸ 31 Ὀκτωβρίου, ἐπεβεβαίουν τὰς προηγουμένας τηλεγραφικὰς πληροφορίας του περὶ ἀρραβῶνος, προθεσμίας καὶ ποινικῆς ῥήτρας. Ἐκεῖ ἐπίσης συνήντησα τὴν ἐπιοῦσαν ἀμέσως τῆς ἀφίξεώς μου καὶ τὸν ὑπάλληλον τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου, μεθ' οὗ ἀντήλλαξα ἐν ἐκτάσει τὰ μεταξὺ τῶν προϊσταμένων μας διαμειφθέντα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ ἐφάνη πειθόμενος εἰς τὰς διαβεβαιώσεις μου, ὅτι προθύμως θέλομεν παραχωρήσει ἐκ τῶν νέων κτημάτων τὰς χρησίμους εἰς τὰ συνορεύοντα τοῦ κ. Χρηστάκη γαίας, τοῦθ' ὅπερ τῷ εἶπον ὅτι δύναμαι καὶ τηλεγραφικῶς νὰ διαβεβαιώσω καὶ τὸν προϊστάμενόν του ὡς ἐντολοδόχος τοῦ κ. Ζάππα.

Τὰ λαβόντα κατόπιν χώραν ἐπεισόδια σκιαγραφῶ ἐν τῇ πρὸς τὸν κ. Χρ. Ζωγράφον μετὰ ταῦτα γραφείσῃ ἐπιστολῇ μου, ἅτινα, εἰ καὶ πρωθυστέρως, συνεχίζοντα τὴν σειρὰν τῆς διηγήσεως μ' ἀπαλλάττουσι τῆς ἀνάγκης ἐπαναλήψεων. Θὰ συμμερισθῇ δὲ βεβαίως πᾶς τις τὴν ἐπὶ τούτοις ἔκπληξίν μου, ὅταν ἴδῃ ὅτι ὑπὸ τὴν οὕτω ὑπούλως καὶ σατανικῶς ἐξυφανθεῖσαν ἐκείνην ἀντίδρασιν ἐκρύπτετο αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ δάκτυλος, ὅστις πρὸ ἑνὸς μηνὸς ἔγραφεν «ἀγαπητὲ φίλε καὶ συμπατριῶτα, ἐγὼ «δὲν θὰ κάμω ποτὲ συναγωνισμὸν πρὸς ὑ«μᾶς, διότι δὲν ἐπιθυμῶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον

SISMANOGLIO MEGARO

«νὰ σφετερίζωνται τὰ χρήματα ἑνὸς τῶν ἀ«ρίστων πατριωτῶν μου, τοῦ ὁποίου ἅπασαι «αἱ πράξεις γίνονται πρὸς τὸ καλὸν τοῦ ἔ«θνους. ...καί, ἂν δὲν ἐννοῆτε ν' ἀποχωρήσητε, «ἐγὼ προτιμῶ ν' ἀποχωρήσω» κτλ., ἤτοι ὁ δάκτυλος τῆς Α. Ἐξ. τοῦ Χρηστάκη Ἐφέντη Ζωγράφου! Φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἔθεσε συγχρόνως εἰς ἐνέργειαν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, μὲ τὴν μίαν μὲν γράφων ταῦτα πρὸς τὸν κ. Ζάππαν, μὲ τὴν δὲ ἄλλην τὰς ἐναντίας δίδων ὁδηγίας καὶ διαταγὰς τῷ ὑπαλλήλῳ του!

Ἀλλ' ἐὰν διὰ τοῦτο ἀρκῇ μόνη ἡ ἔκπληξις παντὸς ἑαυτὸν σεβομένου, θὰ ἐπαναστῇ ὅμως ἡ συνείδησις ἑκάστου μανθάνοντος ἕτερόν τι ἀπίστευτον ἴσως πλὴν δυστυχῶς ἀληθέστατον, ὡς εἶναι γνωστὸν ἀνὰ τὴν Λάρισσαν ὅλην, ἔνθα τὸ ἐνδιαφέρον πάντων εἶχε κορυφωθῇ εἰς τὴν πάλην ἡμῶν. Ποῖον δὲ τοῦτο; καὶ τίς δὲν θὰ αἰσθανθῇ ἠθικὸν κλονισμὸν ἐπὶ τῷ ὅτι ἄνθρωποι λεγόμενοι Ἕλληνες, τὰ ὄργανα τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου, ἐξεμεταλλεύθησαν, χάριν εὐτελοῦς σκοποῦ, πρᾶξιν ἱερὰν, γεγονὸς ὅπερ πᾶς Ἕλλην μανθάνων ηὐλόγει συγχαίρων ἑαυτῷ καὶ τῷ ἔθνει του;

Ἐξεμεταλλεύθησαν, ναί! συναναφύραντες τερατωδῶς μὲ τὰ χαμαίζηλα αὐτῶν ἐλατήρια τὸ εὐγενέστερον καὶ περιφανέστερον τῆς ὑψίστης ἀρετῆς τῆς φιλοπατρίας δεῖγμα, τὴν σύγχρονον τότε μεγαλόδωρον πρὸς τὸ ἔθνος του προσφορὰν τοῦ κ. Κ. Ζάππα, ὅπως ἐξερεθίσωσι τὸν τουρκικὸν φανατισμόν! Καὶ τῳόντι, ἀνάστατοι οἱ Τοῦρκοι ἐκ τούτου γενόμενοι «πῶς, ἐφώναζον, θὰ δώσωμεν κτήματά μας εἰς Γκιαούρην, φανερὸν ἐχθρόν μας, ὅστις δίδει χρήματα νὰ μᾶς πολεμήσουν;....» Ἐὰν δέ τις εἰς ταῦτα δυσπίστως ἔχῃ, ἀρκεῖ ν' ἀναγνώσῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ κ. Χρ.

Ζωγράφου ἐπιστολῇ μετὰ προσοχῆς τὰς ἑξῆς φράσεις: «μετ' ὀλίγας μάλιστα ἡμέρας ὕστερον μοὶ ἀνηγγέλλετο «καὶ διὰ τηλεγραφήματος, ὑπογεγραμμένου καὶ πα«ρὰ φίλου μου τινὸς Μαλὴκ Ἐφέντη, δι' οὗ μοὶ «ἔλεγον, ὅτι καὶ κατεκυρώθη ἐπισήμως ἡ ἀγορὰ αὕτη δι' «ἐμέ», ὡς καὶ ἐν τῷ συμβολαίῳ τὴν περικοπὴν ταύτην «... ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑπεσχέθη ὁ Δερβὶς μπέης νὰ τὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν δεύτερον (τὸν κ. Χρηστάκην δηλ.), ἂν κοπῇ τὸ πέγι τοῦ πρώτου, διὰ λίρας 13,750», ἐξ ὧν προκύπτει ὁ κατὰ λογικὴν ἀλληλουχίαν συνδυασμὸς τῶν ἐννοιῶν τῆς ἀληθείας. Ὁ τῆς ἐπιστολῆς «φίλος Μαλὴκ», πρόεδρος δικαστηρίου καὶ πολλὰ ἰσχύων παρὰ τοῖς ἐκεῖ ὁμοφύλοις του, οὗτος δὰ ἦτο τὸ κυρίως δρῶν ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ πρόσωπον, ὁ κατ' ἐξοχὴν ξιφήρης ἡγέτης τοῦ ἱεροῦ τούτου τῶν Τούρκων πολέμου κατὰ τοῦ ἕλληνος Ζάππα. Ἀμυνόμενος τότε ὑπὲρ ἐμαυτοῦ διὰ τῆς δεούσης ἐν οἰκήματι προφυλάξεως καὶ ἐπιζητῶν τῆς ἀνίας ἀλεξιφάρμακον, ἀνέγνων ἐν τῷ συνεκδήμῳ μου Παρνασσῷ [1]) τὸ ἑξῆς χαρακτηριστικώτατον ποίημα, προϊὸν τῆς προώρως σιγησάσης εὐλάλου ἀττικῆς μούσης, τοῦ ἀειμνήστου Σπυρίδωνος Βασιλειάδου.

«Ο ΑΡΝΗΣΙΠΑΤΡΙΣ»

Καὶ τίς ὁ δοὺς βοήθειαν καὶ τίς ὁ δοὺς χρυσίον
Ὁ Τοῦρκος γυναικόπαιδα αἱμοχαρῶς νὰ σφάξῃ,
καὶ συναγείρων τίγριδας καὶ συρφετοὺς θηρίων
τὸν ἄτυχῆ ἑλληνισμὸν καὶ πάλιν νὰ σπαράξῃ;

Σὺ μόνον, μαύρη κόλασις, εἰπὲ τὸ ὄνομά του·
χεῖλος θνητοῦ τὸ ὄνομα ἐκείνου μὴ προφέρῃ,
ἐκείνου, ὅστις ὥπλισε μὲ μάχαιραν θανάτου
τὸ χέρι τοῦ Ἀγαρηνοῦ, τὸ χριστομάχο χέρι!

---

1) „Παρνασσὸς ἢ ἀπάνθισμα, τῶν ἐκλεκτοτέρων τεμαχίων τῆς νέας Ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἐσταχυολογήθη ὑπὸ Ρ... σελ. 721".

SISMANOGLIO MEGARO

Ἐνῷ ὁ κόσμος ἔβλεπε δακρυρροῶν καὶ φρίττων,
τὴν λύσσαν τῶν θηρίων μας αὐτὸς προσεβοήθει·
Εἶχε μορφὴν ἀνθρώπινον, εἶχεν ἀνθρώπου στήθη,
καὶ ἦτον, ἦτον... οὐρανέ! ἐκεῖνος Ἕλλην ἦτον!

Τί; τί; μητρὸς τὰ γάλατα ἐθήλασ' Ἑλληνίδος,
καὶ φέρει εἰς τὸ στῆθός του ἑλληνικὴν καρδίαν;
Εἶναι υἱὸς τῆς εὐκλεοῦς τῶν Ζωσιμάδων πατρίδος,
καὶ ἐμυρώθη τοῦ Χριστοῦ τὴν συμπαθῆ θρησκείαν;

Ποτέ! ποτέ! εἰν' ἐχιδνῶν τὰ σπλάγχνα του σωρεία,
σπέρμα τῆς Χάμαιρας σήμερον, ὢ πένθος! ἐγεννήθης·
γυνὴ δὲν σ' ἐγκυμόνησεν ἀλλ' οὔτε καὶ θηρία,
ἀφοῦ καὶ τὴν πατρίδα σου καὶ τὸν Θεὸν ἠρνήθης.

Τί σ' ἔκαμον, ὦ βάρβαρε, τὰ τέκνα, αἱ παρθένοι,
αἱ ἔγκυοι μητέρες των, οἱ γέροντες γονεῖς των,
καὶ ἡ ψυχή σου ἔδραμε φαιδρὰ κ' ἐρωτευμένη
νὰ ἐκμισθώσῃ κατ' αὐτῶν τὰ στίφη τῶν ἀπίστων;

Πατὴρ δὲν εἶσαι; ἄνθρωπος δὲν εἶσαι; Τίγρις εἶσαι,
καὶ μαχομένους ἀδελφοὺς ἀντὶ νὰ στεφανώνῃς,
ὁ Ἕλλην σὺ τοὺς Ἕλληνας νὰ πνίξῃς προθυμεῖσαι;
Ὢ! πῶς κοιμᾶσαι, οὐρανέ, καὶ δὲν τὸν κεραυνόνεις!

B.'

Ἀλλ' ὄχι! ζῆθι, ὦ σκληρέ, κ' Ἑλληνοφόνος μεῖνε,
ἡμῶν τὸ κράτος νὰ ἰδῇς ἐμπρός σου ἀνατέλλον...
Ναί! ἡ ποινή σου ἀλγεινὴ κ' ὑπερφανὴς θὰ ἦναι·
φθίνει ὁ Τοῦρκος, εἰς ἡμᾶς προσμειδιᾷ τὸ μέλλον.

Καὶ ὅταν πλέον λείψανον κ' ἕνα ὀστέων σάκκον
θὰ σὲ ἀφήσῃ ἡ ψυχὴ πρὸ τοῦ Χριστοῦ χωροῦσα,
ὅταν σαπῇς μὲ σκώληκας εἰς τὸν στενόν σου λάκκον
Ὢ! τότ' ἡ Κρήτη θὰ φανῇ ἐκδίκησιν ζητοῦσα.

Τότε μ' ἐκφράξεις κοπετῶν κάτω ἐκεῖ καὶ γόων
θὰ σὲ δεχθῇ ἡ θύελλα σφαγίων σου τοσούτων,

θὰ δώσῃς δίκην φοβερὰν ἐν μέσῳ τῶν ἀθώων
γυμνός, καὶ ἔχε ἐν τῇ γῇ τὸν κόσμον ὅλον πλοῦτον!

Ἂν δὲν ταράττῃ σήμερον τὸν ὕπνον σου τὸ θῦμα,
ἂν δὲν ἀκούῃ σήμερον τοὺς θρήνους ἡ ψυχή σου,
τρέμε, θνητέ, τὸ αὔριον, τρέμε τὸ χάσκον μνῆμα,
κι' ἕνα Θεὸν σιωπηλόν, ἀντίχριστε φοβήσου!

Συγκρίνατε! Παραλληλίσατε ὡς Πλούταρχοι...

Πρὸς τὸν διεξαγόμενον οὕτω πόλεμον ἓν μόνον μοὶ ἀπέμενεν ὅπλον ἀπὸ τῆς κρύπτης μου, οὗτινος ὅμως ἡ θαυματουργὸς δύναμις ἴσχυε νὰ καθυποτάξῃ τὴν ἐπηρμένην τοῦ ἰδιοκτήτου ὀφρύν. Ὁ τοῦ Ἀλῆ λάτρης Δερβὶς μπέης εἰς μόνην τὴν θέαν τούτου, (σημαίνοντος τὴν προσφορὰν λιρῶν 14,200), ἔκλινε τὸν αὐχένα καὶ ἔνευσε τὴν κεκαρμένην του κάραν ὑπὲρ ἡμῶν. Ἀπήτησε τὴν κατάθεσιν τοῦ ποσοῦ παρὰ τῷ ἐκεῖ στενὰ ἔχοντι μετ' αὐτοῦ συμφέροντα κ. Χρήστῳ Γεωργιάδῃ, ὑποσχεθεὶς μοι τὴν ἐπίσημον πώλησιν διὰ τὴν ἐπαύριον, καὶ κατέθεσα ἀμέσως τοῦτο. Ἀλλὰ τότε, τότε μόλις, ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος! ὁ δῆθεν λανθάνων ἀνταγωνιστής, ὁ τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου ἄνθρωπος, κλίνει ἐπίσης τὴν σκληραύχενα κεφαλήν, καὶ συναινεῖ εἰς τὴν μεταξύ μας συνεννόησιν, ὑπὲρ ἧς τοσοῦτον ἀπὸ ἡμερῶν ἐπροσπάθει ὁ ἐκεῖ ἀξιότιμος ὁμογενὴς κ. Δ. Γαλάτης, οὗτινος ὀφείλω δημοσίᾳ νὰ ἐξάρω τὸν εὐγενῆ καὶ τιμιώτατον χαρακτῆρα καὶ τὸν ἀκραιφνῆ πατριωτισμόν. Πόρισμα δὲ τῆς συνεννοήσεως ταύτης ὑπῆρξε τὸ κάτωθι ἔγγραφον συνταχθὲν τὴν αὐτὴν ἑσπέραν.

Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ ἐγγράφου, ἰσχύοντος ὡς νὰ ἐγένετο ἐπὶ δημοσίου γραφείου, δῆλον γίνεται ὅτι ἀφ' ἑνὸς ὁ Σπ. Χ. Βασιλείου, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Παρισίοις Κόντε Ἀβραὰμ de Καμόντου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Ἀναστ. Β. Σίνου, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Ῥουμανίᾳ κ. Κωνσταντίνου Ζάππα, οἰκειοθελῶς καὶ εὐχαρίστως σήμερον συνεφώνησαν ὡς ἑξῆς ἐπὶ τῆς ἀκολούθου ὑποθέσεως.

Ὁ Ἀναστ. Β. Σίνου εἶχεν ἀγοράσει δι' ἰδιωτικοῦ συμβολαίου παρὰ τοῦ Δερβὶς μπέη Λαρισσαίου καὶ Μουσταφᾶ μπέη τὸ ἐν τῷ Καζᾷ Καρδίτσης τσιφλίκιον Καππᾶ, καθὼς καὶ τὰ τρία τέταρτα τοῦ τσιφλικίου Λαζαρίνας ἐν τῷ ἰδίῳ Καζᾷ, διὰ λίρας ὀθωμ. ἀμφότερα 11,500· ἐπίσης καὶ ὁ Σπ. Χ. Βασιλείου ἠγόρασε κατόπιν παρὰ τοῦ ἰδίου τὰ ἴδια τσιφλίκια δι' ἰδιωτικοῦ συμβολαίου τοῦ Δερβὶς μπέη διὰ λίρας ὀθωμ. 12,650. Ὁ πωλητὴς Δερβὶς μπέης δολίως φερόμενος ἠρνήθη νὰ δώσῃ τὸ τακρίρι του εἰς τὸν πρῶτον ἀγοραστήν, προφασιζόμενος ὅτι τοῦ προσφέρουν πλειότερα· διὰ τοὺς ἰδίους λόγους ἠρνεῖτο καὶ εἰς τὸν δεύτερον ὁ ἴδιος ἕως σήμερον. Ὅθεν ἀναγκασθεὶς ὁ πρῶτος τῷ προσέφερε λίρας ὀθωμ. 14,200 διὰ τρίτου προσώπου, χωρὶς νὰ γείνῃ γραπτὴ συμφωνία, καὶ πρόκειται κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν κύριον ὁ Δερβὶς μπέης νὰ δώσῃ τὸ τακρίρι του· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑπεσχέθη νὰ τὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν δεύτερον, ἂν κοπῇ τὸ πάρι τοῦ πρώτου, διὰ λίρας ὀθωμ. 13,750. [1])

Οἱ ἄνω συμβαλλόμενοι ἐννοήσαντες τὴν δολιότητα τοῦ Δερβὶς μπέη συνεφώνησαν σήμερον μεταξύ των διὰ τοῦ παρόντος ὅπως ἀγοράσωσι τὰ ἄνω δύο τσιφλίκια, ἤτοι τὰ τρία τέταρτα τῆς Λαζαρίνας καὶ τὸ Καππᾶ, διὰ συντροφικὸν ἐξ ἡμισείας λογαριασμόν, εἰς οἱανδήποτε τιμὴν δυνηθῶσιν ἐπὶ τὸ συμφερώτερον, ἡ δὲ ἀπόκτησίς των θὰ ἐνεργηθῇ κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον.

Ὁ Ἀναστ. Β. Σίνου κύριον κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ἔχει ἀπὸ τὸν Δερβὶς μπέην, θὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ τῷ δώσῃ ἐπισήμως τὸ φαρέγι, καὶ ἐν περιπτώσει ἀρνήσεώς του θὰ παραιτηθῇ καὶ θὰ προβῇ, ὅπως ζητήσῃ τὰ κατὰ νόμον δικαιώματά του ἐπὶ τῆς ἀποζημιώσεως. Ὁ δὲ Σπ. Χ. Βασιλείου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ προσπαθήσῃ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ πρῶτον συμφωνητικόν του, ἔχει μετὰ τοῦ Δερβὶς μπέη, καὶ ἐν ἀνάγκῃ θὰ πληρώσῃ τὰς λίρας 13,750 καὶ λάβῃ τὸ φαρέγι, καὶ ἐὰν πάλιν ὁ Δερβὶς μπέης ἀρνηθῇ, τότε θὰ διαλύῃ καὶ οὗτος τὴν συμφωνίαν, ἵνα ἐπανέλθῃ τὸ ζήτημα εἰς τὴν

[1]) Ἴδε σελ. 10 στίχ. 7–9.

πρώτην συμφωνίαν ὁ Ἀναστ. Β. Σίνου διὰ λίρας 11,500. Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν περίστασιν, ἂν θελήσῃ ἢ ὑποχρεωθῇ ὁ Δερβὶς μπέης νὰ δώσῃ τὸ φερμάνι διὰ τὰ εἰρημένα κτήματα, εἶναι πάλιν διὰ συντροφικὸν ἐξ ἡμισείας λ/σμόν, καὶ ἐν γένει εἰς ὁποιανδήποτε τιμὴν ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνωτέρω ἤθελον ἀγορασθῇ εἶναι συντροφικὰ ἐξ ἡμισείας.

Ἐπ' ὀνόματι οὔτινος ἐκ τῶν δύο ἤθελον ἀγορασθῇ τὰ ἀνωτέρω τσιφλίκια θὰ λαμβάνῃ ὁ Σπ. Χ. Βασιλείου ἀμέσως τὰς πέραν τοῦ ποταμοῦ γαίας πλησίον Γελάνθη, Κιούρκη λεγόμενα, καὶ θὰ τὰς καλλιεργήσῃ ἀπὸ τὸ Γελάνθη, καὶ ἀφοῦ μετρηθοῦν, ὅσα στρέμματα ἔχουσιν καὶ ὁποίας ἀξίας εἶναι, τῆς ἰδίας ἀξίας στρέμματα θὰ λαμβάνῃ ἀμέσως καὶ ὁ Ἀναστ. Β. Σίνος ἀπὸ τὰς γαίας Λαζαρίνας, τὰς πλησίον τῶν Καλυβίων, καὶ θὰ τὰς καλλιεργῇ ἀπὸ τὰ Καλύβια· τότε τὸ χωρίον Λαζαρίνα καὶ τὰ μένοντα χωράφια καθὼς καὶ ὁλόκληρον τὸ χωρίον Καππᾶ θὰ μείνουν ἐξ ἡμισείας διὰ συντροφικὸν λ/σμόν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκτιμηθοῦν καὶ δημοπρατηθοῦν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιμῆς τῆς ἀγορᾶς μεταξύ των, καὶ θὰ λαμβάνῃ ὁ εἷς τὴν Λαζαρίναν καὶ ὁ ἕτερος τὸ Καππᾶ.

Ὁποιανδήποτε χρηματικὴν ἀποζημίωσιν δυνηθοῦν νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν Δερβὶς μπέην καὶ λοιποὺς μετόχους εἴτε ὁ εἷς εἴτε ὁ ἄλλος, θὰ ἦναι διὰ συντροφικὸν ἐξ ἡμισείας λ/σμόν.

Ἐπ' ὀνόματι οὔτινος ἐκ τῶν δύο γείνει τὸ φερμάνι, ἅμα τελειώσῃ ἡ διανομή, ὑπόσχεται ἀμέσως οὗτος εἰς πρώτην πρόσκλησίν του ἵνα δώσῃ ἀμέσως τὸ τεσκέρι του, ὅπως λάβῃ τοὺς ἐπισήμους τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας ὁ ἕτερος συμφώνως πρὸς τοὺς κειμένους νόμους.

Προσέτι τὸ ὑπόλοιπον ἓν τέταρτον τῶν ἰδιοκτητῶν Λαζαρίνας καὶ Φαναρίου ὁσάκις ἀγορασθῇ θὰ ἦναι καὶ τοῦτο ἐπίσης διὰ συντροφικὸν ἐξίσου λ/σμόν.

Ὅσα ἔξοδα ἤθελον συμβῇ εἰς φερμάνια, χαρτεῖα καὶ λοιπὰ εἶναι πάλιν διὰ συντροφικὸν λ/σμόν.

Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ ἀπόκτησις τῶν κτημάτων δὲν ἐπιτευχθῇ τώρα καὶ μένει μετέωρος, καὶ πάλιν οὐδεὶς δύναται ν' ἀποφύγῃ τὰς ἄνω ὑποχρεώσεις, καὶ πάντοτε ἐκ συμφώνου θὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἀγορὰν αὐτῶν εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε διὰ τρίτου προσώπου· ἐὰν δὲ τὰ κτήματα ταῦτα περιέλθωσιν εἰς χεῖρας ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, ἐννοοῦνται καὶ τότε διὰ

SISMANOGLIO

συντροφικὸν λ/σμὸν ὡς ἀνωτέρω, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ὁ εἷς δι' ἰδιαίτερον λ/σμόν.

Ἡ ἀξία τῶν κτημάτων θὰ μετρηθῇ ἐξ ἡμισείας.

Οἱ συμβαλλόμενοι ὑπόσχονται νὰ τηρήσωσιν ὅλας τὰς ἄνω συμφωνίας ἀκριβῶς καὶ ἀπαρασαλεύτως· ὅστις δὲ ἐκ τῶν δύο μερῶν ἀθετήσει αὐτὰς ἢ μέρος αὐτῶν, ὑπόσχεται καὶ ὑποχρεοῦται ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἄλλον μὲ δύο χιλιάδας λίρας ὀθωμανικάς, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρακαταθέτουν ἀμφότεροι οἱ συμβαλλόμενοι ἕκαστος ἀνὰ 2,000 λίρας εἰς τὸν κ. Δ. Σ. Γαλάτην μὲ γραπτὴν διαταγήν των ὁσάκις ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν παραβῇ τοὺς ὅρους νὰ δίδῃ εἰς τὸν ἕτερον τὴν ἄνω ἀποζημίωσιν.

Ἡ παροῦσα συμφωνία ἰσχύει δι' ἓξ μῆνας, καὶ ἐὰν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο δὲν τελειώσῃ ἡ ἀγορὰ τῶν κτημάτων, τότε πάλιν δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς λήξεως θὰ συνέρχωνται καὶ συνεννοῶνται ἂν θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συμφωνία αὕτη, καὶ ὅ,τι ἀποφασίσουν θὰ γράφεται κάτωθι τοῦ παρόντος· καὶ παρελθούσης ἀκόμη τῆς προθεσμίας ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι εἴτε ὁ εἷς εἴτε ὁ ἄλλος ἀγοράσουν τὰ κτήματα ταῦτα μυστικῶς, πάλιν θὰ ἰσχύῃ ἡ ἄνω ἀποζημίωσις.

Διὸ ἐγένοντο δύο ὅμοια ὑπογεγραμμένα καὶ μεμαρτυρημένα παρὰ τῶν κυρίων Ἀριστείδου Μουσούρου καὶ Διονυσίου Σ. Γαλάτη δι' ἀσφάλειαν ἑκάστου, καὶ ὑπογραφόμεθα.

Ἐν Λαρίσσῃ, τὴν 5 Δεκεμβρίου 1880.

Διὰ ΑΒΡ. ΚΑΜΟΝΤΟΝ
(Ὑπογρ.) ΧΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Διὰ ΚΩΝΣΤ. ΖΑΠΠΑΝ
(Ὑπογρ.) ΑΝΑΣΤ. Β. ΣΙΝΟΣ

Ὑπογρ. { Α. Β. ΜΟΥΣΟΥΡΗΣ, μάρτυς
Δ. Σ. ΓΑΛΑΤΗΣ, μάρτυς

Ἐπιτευχθείσης τῆς ἀγορᾶς τῶν ὄπισθεν ἀναφερομένων δύο τσιφλικίων Καππᾶ καὶ Λαζαρίνας διὰ λίρας ὀθωμ. 13,400 ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀβραὰμ de Καμόντου διὰ συντροφικὸν ἐξ ἡμισείας λ/σμὸν μετὰ τοῦ κ. Κωνστ. Ζάππα κατὰ τοὺς ἄνω ὅρους, ἐπληρώθησαν προσέτι διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ φερμανίου λίραι ὀθωμ. 502 καὶ διὰ τὰ ἔξοδα Ἰσκεντὲρ μπέη λίραι ὀθωμ. 60, ἤτοι τὸ ὅλον 13,962 ἤτοι δεκατρεῖς χιλιάδες ἐννεακόσιαι ἑξήκοντα δύο, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ, ἤτοι λίρας ὀθωμ. 6,981 ἐπλήρωσεν ὁ κ. Σπ. Χρ. Βασιλείου διὰ λ/σμὸν Ἀβραὰμ de Καμόντου, καὶ λίρας ὀθωμ. 6,981 ὁ κ. Ἀναστ. Β. Σίνος διὰ λ/σμὸν κ. Κωνστ. Ζάππα, καὶ

μετὰ τὴν καταμέτρησιν τῶν κτημάτων καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν ἐπιτοπίων μαζμπατάδων θέλουν ἐκτελεσθῆ οἱ ὅροι τοῦ παρόντος συμβολαίου ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τῶν κτημάτων τούτων. Ὅσα ἔξοδα θέλουν συμβῆ ἀκολούθως διὰ τὴν ἀγορὰν ταύτην, πάλιν θὰ ἦναι διὰ συντροφικὸν ἐξ ἡμισείας λ/σμόν.

Ἐπειδὴ ἡ ἀπόκτησις τῶν κτημάτων ἐτελείωσεν, ἡ παρακαταθήκη ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων ἤρθη ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ κ. Δ. Γαλάτη.

Ὁ κ. Σπ. Χ. Βασιλείου ὑποχρεοῦται ἅμα τελειώσῃ ἡ διανομὴ τῶν στρεμμάτων καὶ τῶν κτημάτων νὰ κάμῃ τὴν μεταβίβασιν ἀμέσως δι' ὁποιον χωρίον ἤθελε μείνει εἰς τὸν κ. Ζάππαν, εἴτε ἐνταῦθα εἴτε ἐν Κ/πόλει ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ κ. Ἀβρ. de Καμόντου· τὰ δὲ ἔξοδα τῆς μεταβιβάσεως εἶναι ἐπίσης καὶ πάλιν διὰ συντροφικὸν λ/σμόν.

Διὸ ἐγένετο ἡ παροῦσα προσθήκη δι' ἀσφάλειαν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ἐν Λαρίσσῃ, τὴν 10 Δεκεμβρίου 1880.

Δι' ΑΒΡ. ΚΑΜΟΝΤΟΝ
(Ὑπ.) ΣΠ. Χ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Διὰ Κ. ΖΑΠΠΑΝ
(Ὑπογρ.) Α. Β. ΣΙΝΟΥ

Ὑπογρ. { Α. Β. ΜΟΥΣΟΥΡΗΣ, μάρτυς
Δ. Σ. ΓΑΛΑΤΗΣ, μάρτυς

Ἀριθ. 12

Τὸ ἐν Λαρίσσῃ Β. Ἑλληνικὸν Προξενεῖον ἐπικυροῖ τὸ γνήσιον τῶν ὄπισθεν γνωστῶν αὐτῷ ὑπογραφῶν τῶν κ. κ. Σπυρίδωνος Χρ. Βασιλείου, ἀντιπροσώπου τοῦ κ. Ἀβραὰμ Καμόντου, καὶ Ἀναστ. Β. Σίνου, ἀντιπροσώπου τοῦ ἐν Ῥουμανίᾳ κ. Κωνσταντ. Ζάππα, ὡς καὶ τῶν μαρτύρων κ. κ. Α. Β. Μουσούρη καὶ Δ. Σ. Γαλάτη.

Ἐν Λαρίσσῃ, τὴν 20 Μαΐου 1881.

Ἐξεισπ. Τάξ. Δρ. 1219,20
Ἀριθ. διπλωτ. 56

Ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος
Ι. Ρ. ΠΑΛΑΜΙΔΗΣ.

Vu pour avération de la siguature si dessus de Mme I. R. Palamidés, Consul de la Majesté le Roi des Hellènes à Larissa.

Bujukdéré le $^{19}/_{31}$ Juillet 1881.

L'Envage Extraordineure et Ministre Plénipotentiaire de la Majesté le Roi des Hellènes.

A. G. COUNTOURIOTIS.

Vu pour légalisation de la signature ci-dessus de M^eur^ le Ministre de Grèce à Constantinople.

Le chargé d' effaires de la Republique Française.

T. MONTHOLON.

Καὶ μόνον τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ λαλεῖ λίαν εὐγλώττως παριστῶν τὴν θέσιν, εἰς ἣν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα, ὑποστηρίζον τὰς ἐκτεθείσας ἤδη ἀληθείας καὶ ἀποδεικνύον, ὅτι ἄνευ τῆς συνεννοήσεως ταύτης ὅλως ἀλλοῖον θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα· πᾶν δὲ ἄλλο σχόλιον καθίσταται περιττὸν διὰ πάντα νοήμονα καὶ τίμιον ἄνθρωπον, ὅπως κρίνῃ τὴν ἐκ τούτου ἀπορρέουσαν ἠθικὴν καὶ νομικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ εὐλαβηθῶσι θρησκευτικῶς καὶ τηρήσωσιν ἀπαρεγκλίτως τὰ συμπεφωνημένα ἀμφότεροι οἱ συμβαλλόμενοι, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος, ὅστις ἦτον ὁ ὑπομοχλεύσας τὴν εἰς τὸν Δερβὶς μπέην ἀποδιδομένην ἀλλ' εἰς αὐτὸν μόνον ἀνήκουσαν δολιότητα, διὰ τῆς πλειοδοτήσεως τῶν 1150 λιρῶν!... Καὶ ὅμως!...

Γνωστότατοί εἰσιν οἱ λόγοι, δι' οὓς ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ κ. Καμόντου δὲν λανθάνει κρυπτόμενον τὸ τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου ἐν ταῖς ἐν Τουρκίᾳ κτηματικαῖς ἀγοραῖς του, διὸ περιττὴ ἀποβαίνει ἡ ἐξήγησις τοῦ διατί ἐν τῷ ἀνωτέρῳ συμβολαίῳ φαίνεται τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἀντὶ τοῦ καὶ πραγματικοῦ τοῦ δευτέρου. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὡς ἐκ περισσοῦ μᾶς ἐδόθη συγχρόνως καὶ ἡ ἑξῆς ἐπιστολή.

Λάρισσα, 6 Δεκεμβρίου 1880.

Κύριε Ἀναστάσιε Β. Σίνου,

Ἐνταῦθα.

Ἐπειδὴ εἰς τὸ ὑπὸ χθεσινὴν ἡμερομηνίαν συμφωνητικὸν μεταξὺ μας ὑπεγράφην ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ κυρίου Ἀβραὰμ Καμόντου, διὰ λ/σμὸν καὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐνεργῶ τὴν ἀγορὰν τῶν τσιφλικίων Καππᾶ καὶ Λαζαρίνας, καὶ ἐπειδὴ εἶμαι τακτικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς Αὐτοῦ ἐξοχότητος τοῦ Χρηστάκη Ἐφένδη Ζωγράφου, δηλοποιῶ διὰ ταύτης μου ὅτι μολονότι ἡ Αὐτοῦ ἐξοχότης δὲν εἶναι ἀγοραστὴς τῶν ἀνωτέρω τσιφλικίων, οὐχ ἧττον ὁπόποτε ἤθελε γίνει ἀγορὰ αὐτῶν ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐξοχότητός του, θὰ θεωρῆται καὶ αὐτὴ διὰ συντροφικὸν λ/σμόν, συμφώνως μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναφερομένου μεταξὺ μας συμφωνητικοῦ ὑπὸ ὅλους τοὺς ἐν αὐτῷ ὅρους καὶ τὰς ἀμοιβαίας ὑποχρεώσεις μας, καὶ ἔστω ἡ παροῦσά μου ὡς προσθήκη τοῦ ἐν λόγῳ συμφωνητικοῦ μας.

Σᾶς ἀσπάζομαι

(Ὑπογρ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ Χ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

Ἂς ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ εἰς τὴν πρώτην τοῦ συμβολαίου ἡμερομηνίαν, 5 Δεκεμβρίου, καὶ ἂς παρατηρηθῇ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα 5 ἀκόμη ἡμερῶν, αἵτινες παρῆλθον μέχρι τῆς ἀγορᾶς ἐπ' ὀνόματι τοῦ κ. Καμόντου, ἤτοι τὴν 10 Δεκεμβρίου, ὅτε ἐγένετο ἡ φαινομένη κάτωθεν τοῦ συμβολαίου προσθήκη, διότι ἀμφότερα ταῦτα ἔσονται σπουδαῖα στοιχεῖα τῆς ἀνοιγομένης νέας εἰς τὴν ὑπόθεσιν σελίδος.

Διατί παρῆλθον αἱ πέντε ἡμέραι; Μήτοι δι' ἄρνησιν τοῦ ἰδιοκτήτου πρὸς πώλησιν; Μήτοι δι' ἐξακολούθησιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ; Μηδέτερον τούτων, ἀλλὰ διότι ἅμα ὡς ὁ ἰδιοκτήτης ἐπείσθη ὅτι ἔδυσε πλέον τελείως δι' αὐτὸν τὸ χρυσοῦν τῆς πλειοδοσίας ἄστρον, ἀπεπειράθη πολλάκις καὶ διὰ πολλῶν πρός με ἀπεσταλμένων του, ὅπως

ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς τελευταίας προσφορᾶς μου πωλήσῃ ἀμέσως ἐπισήμως πρὸς τὸν κ. Ζάππαν. Εἶναι δὲ ἐννοούμενον ὅτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἤθελον ἀναβάλει τὴν παραδοχήν, ἂν ἐφανταζόμην ὅτι ἦτο δυνατόν ποτε ἡ εὐλύγιστος συνείδησις τοῦ μεγαλωνύμου Ἐφέντη νὰ τολμήσῃ τὴν ἀναίρεσιν καὶ αὐτῆς τῆς τόσον στερρᾶς καὶ τιμίας ἐχούσης τὰς βάσεις συμφωνίας, ἥτις μὴ ἀναγκάζουσα πλέον τὴν ἐξοχότητά του νὰ τηρήσῃ τὴν ὑπεσχημένην του ἀποχώρησιν, ἱκανοποιεῖ προσέτι πληρέστατα καὶ τοῦ Μαυρομματίου του τὰ τιμαλφῆ συμφέροντα καὶ τῶν συμπατριωτῶν ἀμφοτέρων τὰς φιλοτιμίας. Ἄλλως τε καὶ δὲν ἐλησμόνουν ποίας ἐντολὰς εἶχον λάβει παρὰ τοῦ κ. Ζάππα, πρὸς ἃς καθῆκον εἶχον νὰ συμμορφωθῶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, ὤφειλον δὲ ἅμα ὡς τίμιος ἄνθρωπος νὰ μὴ ἐξέλθω τῶν ῥητῶν τοῦ συμβολαίου μας ὅρων. Καθῆκον δὲ δικαιοσύνης μοὶ ἐπιβάλλεται νὰ ὁμολογήσω, ὅτι καὶ ἐν τῷ ὑπαλλήλῳ τοῦ κ. Χρηστάκη ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς συνεννοήσεώς μας καὶ μέχρι τῆς τελειωτικῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσεώς μου, εὗρον εἰλικρινῆ καὶ τιμίαν συμπεριφοράν, συνεννοουμένῳ μετ' ἐμοῦ περὶ παντὸς ἀναφυομένου προσκόμματος καὶ τὰ πάντα τῇ συναινέσει μου ἐνεργοῦντος. Ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα βραδύτερον ἔκρινα, ὅτι ὀλιγωτέρα ὑπόληψις πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ προϊσταμένου του ἐπεβάλλετο εἰς ἐμὲ ἔχοντα τόσα καὶ τόσα διδόμενα καὶ ἐκ προηγουμένων ἐποχῶν, μαρτυροῦντα τὴν φύσιν καὶ τὸ ἦθος τοῦ ἀνδρός. Οὕτω τέλος πάντων ἠναγκάσθη ὁ ἰδιοκτήτης νὰ κλίνῃ εἰς τὴν πώλησιν ὑπὲρ τοῦ Καμόντου, γενομένην οἵα φαίνεται ἐν τῇ προσθήκῃ τοῦ συμβολαίου. Δὲν ὑπελείπετο ἑπομένως ἕτερόν τι μετὰ τὴν διεξαχθεῖσαν οὕτω καθ' ὅλους τοὺς τύπους συντροφικὴν ἀγοράν, εἰμὴ ἡ διανομὴ τῶν κτημάτων, ἥτις, ὡς εἶχεν ἤδη

κανονισθῇ ἐν τῷ συμβολαίῳ, οὐδεμίαν πλέον παρεῖχε δυσχέρειαν, οὐδὲ ἔκρινα διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον νὰ παρατείνω τὴν διαμονήν μου αὐτόθι, καὶ ἐπανῆλθον ἐνταῦθα ποιήσας τότε πρῶτον γνωστὰ τὰ γενόμενα τῷ κ. Ζάππᾳ, ἐγκρίναντι καὶ ἐπιδοκιμάσαντι καθ' ὁλοκληρίαν τὴν δοθεῖσαν λύσιν. Ἐπὶ δύο μῆνας προσεδοκῶμεν τὴν εἴδησιν περὶ τῆς διανομῆς μεταξὺ τῶν ἐκεῖ ὑπαλλήλων, ὅτε αἴφνης τηλεγράφημα τοῦ ἡμετέρου ἀνήγγειλε τὴν ἄρνησιν τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου. Ἔσπευσα ἀμέσως τότε γράψας τῷ ἐν Παρισίοις διατρίβοντι φίλῳ κ. Ξενοφῶντι Ζωγράφῳ καὶ παρακαλέσας νά μοι μεταδόσῃ ἐὰν γινώσκῃ τι ἀκούσας περὶ τῆς ὑποθέσεως παρὰ τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου. Ὁ ἀξιότιμος οὗτος φίλος εὐγενῶς μεριμνήσας προὐκάλεσε συζήτησιν μετὰ τούτου ἐνώπιον καὶ ἄλλων ὁμογενῶν, ἧς τὸ διαβιβασθέν μοι πνεῦμα τοσαῦτα παχυλὰ ψεύδη καὶ πλάσματα τοῦ κ. Χρηστάκη ἤλεγχεν,[1]) ὥστε προέβην ἀμέσως εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν μου ταύτην.

Βρυξέλλαις, 24 Φεβρουαρίου 1881.

Ἐξοχώτατε,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γράψω ἀπ' εὐθείας τῇ ὑμετέρᾳ ἐξοχότητι χάριν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς περὶ ἧς πρόκειται ὑποθέσεως καὶ ἕνεκα τοῦ σπουδαίου μέρους, ὅπερ εἰς αὐτὴν ἔλαβον, μολονότι καὶ ὁ ὑμέτερος φίλος κ. Ξ. Ζωγράφος εἶχε τὴν καλωσύνην κατὰ παράκλησίν μου ν' ἀνταλλάξῃ μεθ' ὑμῶν σχετικά τινα πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο.

[1]) Ἠρνήθη, παρ. χ. ἀπολύτως τὴν γνῶσιν τῶν γενομένων μὴ λαβὼν, ὡς ἔλεγεν, οὐδεμίαν παρὰ τοῦ ἀνθρώπου του εἴδησιν περὶ τούτων, ἀλλὰ μόνον τηλεγραφήματα αὐτοῦ καὶ τοῦ φίλου του Μαλὴκ Ἐφέντη, βεβαιοῦντα τὴν ἐπ' ὀνόματί του ἀγορὰν ἐνῷ ὁ ὑπάλληλός του ἐν ὄψει μου καὶ τοῦ κ. Δ. Γαλάτη τὴν ἐπιοῦσαν ἀμέσως τῷ ἔγραψε καὶ ἀπέστειλεν ἐκτενῆ, λεπτομερῆ καὶ εἰλικρινῆ ἔκθεσιν συναποστείλας καὶ τὸ συμβόλαιόν μας.

Ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου παρὰ τῷ ὑμετέρῳ φίλῳ καὶ σεβαστῷ μοι κ. Κ. Ζάππᾳ διατελῶ ἐν γνώσει τῶν ἀμοιβαίως ἀνταλλαγέντων τηλεγραφημάτων καὶ ἐπιστολῶν περὶ τῶν κτημάτων Λαζαρίνας καὶ Καππᾶ, καὶ παραλείπων ἑπομένως τὰ τότε ἀνακοινωθέντα ὑμῖν συνεχίζω ἤδη τὰ περαιτέρω.

Κατὰ συνέπειαν τῆς τηλεγραφικῆς εἰδήσεως τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ ἀνθρώπου μας περὶ τῆς τελειωτικῆς συμφωνίας του δι' ἰδιωτικοῦ συμβολαίου, ἐξασφαλίζοντος αὐτὴν διὰ ῥήτρας 1000 λιρῶν μετὰ τοῦ Δερβὶς μπέη καὶ 500 μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ ¼ τῆς Λαζαρίνας ἐπὶ ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἑνὸς μηνὸς, καίτοι εἶχον προεμβασθῇ τὰ χρήματα εἰς Βόλον ἐκ τηλεγραφικῆς διαταγῆς παρὰ τῶν κ. Υἱῶν Μαυρογορδάτου, ἀπεστάλην οὐχ ἧττον καὶ ἐγὼ ἐκεῖσε κυρίως καὶ πρὸ πάντων διὰ νὰ ἐξετάσω καὶ μάθω ἀκριβῶς τὰ διατρέξαντα κατὰ τὴν διαπραγμάτευσιν παρὰ τοῦ ἀνθρώπου μας, περὶ ὧν ἔδιδεν ὑπονοίας ἡ ὑμετέρα ἐπιστολή, ἀφοῦ αὐτὸς οὐδὲν περὶ τῆς ἐξοχότητός σας εἶχε ποτὲ ἀναφέρει εἰς τὰς ἐπιστολάς του, ἀναφορικῶς τῆς ὑποθέσεως ταύτης, νὰ ἴδω δὲ ἐκ τοῦ πλησίον κατὰ πόσον τὰ συμφέροντα τῶν κτημάτων σας καὶ τῶν τοῦ κ. Ζάππα ἐπέτρεπον κατόπιν μίαν τινὰ μεταξύ σας συνεννόησιν, ἣν πολὺ ἐπεθύμει ὁ κ. Ζάππας ὡς συμφέρουσαν ἀμφοτέροις, διότι καὶ τὴν πληροφορίαν ταύτην δὲν ἔκρινε πλέον νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου μας, ὑποπτευθεὶς μήπως αὐτὸς ἐκ μικροφιλοτιμιῶν ἢ ἄλλων λόγων δὲν ἤθελε τῷ γράψει τὴν ἀλήθειαν, καθὼς πολλάκις συμβαίνει εἰς τοὺς μικροὺς χαρακτῆρας ὑπαλλήλων, οἵτινες ἐν ἀγνοίᾳ τῶν κυρίων των φέρονται ἀπερισκέπτως ἐνεργοῦντες ἀπὸ μακρὰν ἐναντίον τῆς γνώμης καὶ θελήσεώς των. Καὶ πραγματικῶς εἶδον, φθάσας ἐκεῖ, ὅτι αἱ σχέσεις τῶν δύο ὑπαλλήλων, τοῦ ὑμετέρου καὶ τοῦ κ. Ζάππα, ἦσαν τεταμέναι καὶ διαφωνία ἐπεκράτει μεταξύ των διὰ λόγους ἀναξίους, τοὺς ὁποίους τότε ἐξωμάλυνεν ἡ παρέμβασίς μου· ὅταν δὲ διεβίβασα τούτους πρὸς τὸν κ. Ζάππαν τοσοῦτον ἠγανάκτησεν, ὥστε ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἰδικόν μας αὐστηρὰς ἐπιπλήξεις, ἐπεφυλάχθη δὲ νὰ πράξῃ τὸ δέον συντόμως καὶ ἐν καιρῷ καταλλήλῳ. Ἕνεκα δὲ τῶν γεννηθεισῶν ὑπονοιῶν, ἅπαξ ἀποφασισθείσης τῆς ἐκεῖσε μεταβάσεώς μου, ἐτηλεγραφήθη ἀμέσως πρὸς τοὺς κ. Υἱοὺς Μαυρογορδάτου νὰ εἰδοποιήσωσι τηλεγραφικῶς νὰ μὴ παραδοθῶσιν εἰς ἄλλον τὰ χρήματα,

μέχρις οὗ φθάσω ἐκεῖ καὶ λάβω αὐτὰ ὁ ἴδιος.[1] Ἔφθασα λοιπὸν τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς προθεσμίας, καὶ καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Δερβὶς μπέης εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς πλησιόχωρον τέμενος τοῦ Ἀλῆ, (εἰς οὗ τὴν αἵρεσιν ἀνήκει) ὅπως ἑορτάσῃ μετὰ τοῦ χότζα του τὴν μεγαλειτέραν τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν του, τοῦθ' ὅπερ ἦτο λόγος ἀποχρῶν, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῶ παλιμβουλίαν του τινά. Οὐχ ἧττον δὲν ἔλειψα νὰ εἰδοποιήσω ἐπισήμως διὰ τοῦ Προξενείου μου τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄφιξίν μου εἰς Λάρισσαν, καταθέσας τὰ χρήματα, ἅπερ ἐκόμιζον, παρὰ τῷ ἐκεῖ ἐμπόρῳ κ. Δ. Γαλάτῃ κατὰ σύστασιν τοῦ Ἕλληνος Προξένου. Τὴν τρίτην ἡμέραν καὶ τελευταίαν τῆς προθεσμίας ἐπανῆλθεν ὁ Δερβὶς καὶ τὸν ἐπεσκέφθην ἀμέσως κατ' οἶκον, κατόπιν δὲ καὶ εἰς τὸ Δικαστήριον, ὅπου κατέχει θέσιν, ἀπαιτήσας νὰ τελειώσωμεν τὰ ἔγγραφα τῆς ἀγορᾶς. Δὲν μοὶ ἠρνήθη τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀλλὰ μοὶ εἶπεν „ισαλλάχ, αὔριον" ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔδωκε τὴν ἀναφοράν του πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ πληρεξουσίου ἐγγράφου, δι' οὗ ὁ ἐν Ἰωαννίνοις ἀδελφός του τὸν ἐπληρεξουσιοδότει διὰ τὴν πώλησιν τοῦ ἡμίσεως τῆς Λαζαρίνας, ἀνήκοντος ἐκείνῳ, καὶ ὅτι τοῦτο ἤθελε τελειώσει τὴν ἐπικύρωσιν. Δὲν παρέλειψα νὰ ἐξετάσω ἁρμοδίως, καὶ ἔμαθον ὅτι τοῦτο ἠλήθευεν, ὥστε δὲν ὑπωπτεύθην ἐναντίον τι. Ἀλλὰ τὴν ἐπιοῦσαν, ὅτε ὁ Δερβὶς ἐνόμισε φαίνεται ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον τῆς ὑποχρεώσεως, ἤρχισε νὰ μᾶς δεικνύῃ τηλεγράφημα τοῦ ἀδελφοῦ του ἐξ Ἰωαννίνων (προσποιούμενος ὅτι δυσανασχετεῖ καὶ δυσχεραίνει κατ' ἐκείνου) ἀναγγέλλοντος ὅτι τῷ ἐπαρουσιάσθη ἐκεῖ ἄλλος ἀγοραστὴς προσφέρων 1000 λίρας περισσότερον, ἐπὶ παρουσίᾳ δὲ ἡμῶν ἐπέδωκεν εἰς τὸ Τηλεγραφεῖον ἀπάντησίν του λέγων ὅτι δὲν δύναται πλέον ν' ἀναιρέσῃ τὴν γενομένην πώλησιν, λόγῳ φιλοτιμίας! ἀλλὰ καὶ διότι ὑποχρεοῦται εἰς ἀποζημίωσιν 1000 λιρῶν κτλ. Μετά τινας ὥρας μᾶς δεικνύει ἄλλο τηλεγράφημα τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅτι τῷ προσφέρονται 1500 καὶ ἐλπίζει νὰ τῷ προσφερθῶσιν ἀκόμη περισσότεραι. Ἐν τούτοις ἐξηκολούθει προσποιούμενος λύπην καὶ δυσαρέσκειαν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ ὑπέσχετο ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὴν ἀποζημίωσίν μας· ἀλλ' ἡμεῖς ἐννοήσαντες πλέον τὸ παιγνίδι, ἀφ' ἑνὸς μὲν προέβημεν εἰς τὴν νόμιμον διαμαρτύρη-

[1]) Οἱ ἐν Κωνστ/πόλει τραπεζῖται ἀξιότιμοι κ. Υἱοὶ Δ. Μαυροκορδάτου δύνανται νὰ ὦσιν ἀξιόπιστοι μάρτυρες τῶν γραφομένων μου.

SIGMANOGLOU MEGARO

σίν μας, πρὸς ἐπιφύλαξιν τῶν δικαιωμάτων μας ἐπὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς ποινικῆς ῥήτρας καὶ δι' ὅσα ἔξοδα καὶ ζημίας ὑπέστημεν ἕνεκα τῆς ἀπάτης του, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἠρχίσαμεν νὰ τῷ αὐξάνωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν προσφοράν μας, χωρὶς ὅμως νὰ εὑρίσκωμεν ὅριον εἰς τὰς ἀπαιτήσεις του, τὰς ὁποίας βαθμηδὸν ἀνεβίβαζεν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ ἀντίπαλος—ἄγνωστός μας — ἐπρόσθετε πάντοτε πλείονα. Ἐφθάσαμεν μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν λιρῶν 14,200, ὅτε καὶ τὸν εἴδομεν συναινοῦντα ἀλλὰ πάντοτε ὑπὸ ἐπιφύλαξιν μέχρι τῆς ἐπαύριον, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ, ὡς ἔλεγε, τὴν τελευταίαν γνώμην τοῦ ἀνταγωνιστοῦ· κατ' αἴτησίν του δὲ κατεθέσαμεν παρὰ τῷ φίλῳ του Χρ. Γεωργιάδῃ λίρας 2,700, τὸ περιπλέον δηλ. τῶν 11,500 ὅσας εἶχε συμφωνήσει ἀπ' ἀρχῆς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου μας. Τότε δὲ μόλις ἐμάθομεν παρ' ὁμογενῶν ἐκεῖ, οἵτινες ἔδειξαν ἐνδιαφέρον καὶ πραγματικὴν φειδὼ τῶν χρημάτων ἀμφοτέρων τῶν πλειοδοτῶν, ὅτι ὁ ἕτερος πλειοδότης ἦτον ὁ ἐκεῖ ἀντιπροσωπεύων τὰ ὑμέτερα συμφέροντα Σπ. Χ. Βασιλείου, τοῦθ' ὅπερ εἶχε μέν τι δι' ἐμὲ τὸ ἀπροσδόκητον καὶ παράδοξον, ὑπεμφαῖνον τὴν ἄνευ ἀδείας σας τοιαύτην ἀντίδρασιν, ἐξ ὅσων ἐγίνωσκον ὅτι ἀντηλλάξατε φιλικῶς καὶ εὐγενῶς ἀμφότεροι—ὑμεῖς καὶ ὁ κ. Ζάππας — ἀλλ' εἶχε συγχρόνως καὶ τὸ εὐχάριστον, ὅτι μέχρι τούτου μόνον ἔμελλε νὰ φθάσῃ ὁ λανθάνων τοιοῦτος ἀνταγωνισμὸς καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ μεταξύ μας συμβιβαστικὴ καὶ εὔλογος λύσις. Πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς μας λοιπὸν τούτους καὶ ἰδίᾳ πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους κ. Δ. Γαλάτην καὶ Ἀρ. Μουσοῦρον, οὓς ἐξετίμησα μᾶλλον τῶν λοιπῶν, ἐξέφρασα ἀμέσως τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μᾶς χρησιμεύσωσιν ὡς μέσα συμβιβασμοῦ. τὸ ὁποῖον ἐδέχθησαν εὐχαρίστως καὶ ἐπρότειναν τοῦτο εἰς τὸν ὑμέτερον ὑπάλληλον, ὅστις ἐπίσης ἔδειξεν ἐπαινετὴν προθυμίαν. Ἤλθομεν τότε ἀμέσως εἰς προφορικὴν συνεννόησιν καὶ εἶδον εὐχαρίστως, ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς προϊσταμένους πίστεως καὶ τιμίας ὑπηρεσίας ἀγόμεθα, ἐπιθυμοῦντες νὰ μὴ θυσιασθῇ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τὸ χρῆμα ἐπ' ὠφελείᾳ τρίτου, καὶ τούτου Τούρκου, πρὸς περίγελων καὶ καγχασμὸν ἐναντίον μας τῶν ἄλλων ἐκεῖ ξένων καὶ ἡμετέρων. Οὕτω δὲ ἀπὸ κοινοῦ ὡρίσαμεν συνέντευξιν τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Γαλάτη (δεχθέντες τὴν μεσολάβησιν αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Μουσούρου), ὅπως φυλαχθῇ ἡ μυστικότης, ἥτις ἀπῃτεῖτο διὰ νὰ εὐοδωθῇ τὸ σχέδιον καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ τελειώσῃ εὐθηνότερα καὶ ταχύτερα ἡ ἀγορά, ἐὰν ὁ Τοῦρκος

δὲν ἐμάνθανε τὴν συνεννόησίν μας, ὥστε βλέπων αἴφνης τὴν στάσιν μας καὶ ἀπελπισθεὶς περὶ πλειοδοτήσεως μεγαλειτέρας ν' ἀναγκασθῇ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν πώλησιν εἰς τὸν ἕνα. Ἔχετε ἤδη γνῶσιν τοῦ συμβολαίου, τὸ ὁποῖον συνετάξαμεν μεταξὺ τῶν δύο ἀντιπροσωπευόντων τοῦ μὲν ὑμᾶς τοῦ δὲ τὸν κ. Ζάππαν, εἰς τὴν ἀγορὰν ταύτην, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐν αὐτῷ ὑπογεγραμμένων μαρτύρων, καὶ τὸ ὁποῖον κάλλιστα ἐξηγεῖ τὴν θέσιν, εἰς ἣν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα, καὶ παριστᾷ ὅτι ἡ γενομένη λύσις ἦτον ἡ μόνη δυνατὴ καὶ συμφέρουσα, διότι ἄλλως ἠδύνατο καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος νὰ πλειοδοτῇ ἐπ' ἄπειρον ἐκ πονηρᾶς ἁμίλλης, πρὸς ἱκανοποίησιν φιλοτιμιῶν μᾶλλον ἢ πρὸς συμφέρον τι τῶν κυρίων, μέχρις οὗ θὰ ὑπεχώρει ὁ εἷς ὑπερισχύοντος τοῦ ἑτέρου ἀντὶ μεγίστης χρηματικῆς θυσίας. Διὰ ν' ἀποκοιμίσωμεν δὲ τὸν Τοῦρκον περὶ τῆς συνεννοήσεώς μας ἐσύμφερεν, ὡς ἐσκέφθημεν ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἀναφέρομεν ἐν τῷ συμβολαίῳ, νὰ παρουσιασθῶμεν πρὸς αὐτὸν τὴν ἐπιοῦσαν πρῶτοι ἡμεῖς ὡς πλειοδοτήσαντες, καὶ ἂν μὲν συγκατανεύσῃ ἀμέσως εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ταχρίρου του ἐπ' ὀνόματι τοῦ κ. Ζάππα νὰ δεχθῶμεν τοῦτο ἄνευ ἀντιρρήσεως· εἰδεμὴ νὰ παραιτηθῶμεν ἀμέσως πάσης προσφορᾶς, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν πρώτην τιμὴν τῶν 11,500 καὶ νὰ ἄρωμεν τὴν κατάθεσίν μας τῶν 2700. Τοῦτο καὶ ἐπράξαμεν· ἐπαρουσιάσθημεν, τῷ ἐπροτείναμεν ταῦτα, αὐτός μᾶς ἠρνήθη, ἐπανήλθομεν εἰς τὴν πρώτην τιμήν, ὡς ὄφθεν τοιαύτην λαβόντες διαταγὴν παρὰ τοῦ κυρίου μας, ἤρομεν τὴν κατάθεσίν μας καὶ εἰδοποιήσαμεν τὸν ὑμέτερον νὰ παρουσιασθῇ κατόπιν, ὅπως προτείνῃ τὴν τιμὴν τοῦ πωλητηρίου του 12,600, ὡς καὶ ἔπραξε, καὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἐτελείωνε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν τιμὴν αὐτήν, ἐὰν δὲν ἐπέμενεν εἰς τὰς περιπλέον 800 καὶ ὁ Μαλὴκ καὶ ὁ Χρ. Γεωργιάδης, ὁ μὲν λόγῳ ὑποσχέσεώς του πρὸς τὸν Δερβὶς ὁ δὲ λόγῳ μεσιτείας του, τὰς ὁποίας καὶ ἠναγκάσθημεν ἐπὶ τέλους νὰ δώσωμεν, κοινῇ συγκαταθέσει, ὅπως δοθῇ τέλος εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ μὴ χάνωμεν ἐκεῖ ἀδίκως τὸν καιρόν μας. Πρὶν ἢ ὅμως ὁ Τοῦρκος ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς τοῦτο, ἀφήσας νὰ παρέλθουν ἡμέραι ἐπανέλαβε πολλάκις καὶ διὰ πολλῶν ἀπεσταλμένων του πρὸς ἡμᾶς, Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν, γνωστῶν τῷ ἀνθρώπῳ μας, ζητῶν νὰ μᾶς πείσῃ ὅπως τῷ μετρήσωμεν τὰς 14,200 τῆς προσφορᾶς μας καὶ μᾶς δώσῃ ἀμέσως τὸ ταχρίρι. Τοῦτο γνωρίζει κάλλιστα καὶ ὁ ὑμέτερος ὑπάλληλος· ἀλλ'

ἡμεῖς συνεπεῖς πρὸς τὴν συνεννόησιν καὶ συμφωνίαν μας δὲν ἤλθομεν εἰς οὐδεμίαν πλέον μετ' αὐτοῦ συνάφειαν, διότι καὶ ἄδικον ἦτο νὰ θυσιάσωμεν ἐν οὐ δέοντι 800 λίρας ἀκόμη, ἀφοῦ καὶ ἄνευ τοιαύτης θυσίας τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο τὸ αὐτό, καὶ ἐκτὸς τούτου διεφυλάττομεν τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεώς μας παρ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἰδιοκτητῶν, τὸ ὁποῖον δικαίωμα ἐπίσης ἐθεωρεῖτο πλέον κοινὸν δι' ἀμφοτέρους τοὺς ἀγοραστάς, ὡς ἐν τῷ συμβολαίῳ μας ἀναφέρεται. Οὕτω λοιπὸν ἀφοῦ ἐντελῶς παρ' ἡμῶν ἀπηλπίσθη, ἀπεφάσισε τὴν πώλησιν ἐπ' ὀνόματι τοῦ κ. Καμόντου. Καθ' ἃ δὲ εἴδετε ἐν τῷ συμβολαίῳ ἡ ἀγορὰ ἐγίνε συντροφικὴ μετὰ τοῦ κ. Ζάππα, καὶ ἡ πληρωμὴ τῆς ἀξίας τῶν κτημάτων καὶ τῶν ἐξόδων διὰ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς ἀγορᾶς κατεβλήθη ἀμέσως ἐξ ἡμισείας. Τότε συγχρόνως ἐμέτρησα πρὸς τὸν ἄνθρωπόν σας ἐκ τῶν περισσευόντων μου χρημάτων 6000 λίρας ἀπέναντι συναλλαγματικῶν του ἐπὶ Καμόντου, τὰς ὁποίας καὶ εἰσέπραξα ὁ ἴδιος ἐν Κ/πόλει. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν εἶχε πλέον λόγον ὑπάρξεως ἡ κατάθεσίς μας παρὰ τῷ κ. Γαλάτῃ ἐξ ἑκάστου τῶν 2000 λιρῶν, ἥτις καὶ ἤρθη, ὡς ἐν τῇ γενομένῃ περὶ τούτου προσθήκῃ ἐν τῷ αὐτῷ συμβολαίῳ φαίνεται, ἐκτελεσθείσης τῆς κυριωτέρας συμφωνίας, ἤτοι τῆς συντροφικῆς ἀγορᾶς, κατόπιν τῆς ὁποίας οἱ λοιποὶ ὅροι οὐδεμίαν δυσκολίαν παρεῖχον, ὡς εἶχε σαφηνισθῆ ὁ τρόπος ἐν τῷ συμβολαίῳ καὶ δι' ἰδιαιτέρων ἐξηγήσεων μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μας, οἵτινες ἐγνώριζον καλῶς καὶ τὸν τόπον καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν κτημάτων, καὶ συνωμολόγουν ὅτι αὗται ἱκανοποιοῦντο οὕτω δικαιότατα καὶ πληρέστατα ὡς πρὸς τὴν προσάρτησιν τῶν στρεμμάτων τῆς Λαζαρίνας. Ὡς πρὸς δὲ τὴν διανομὴν τοῦ ὑπολοίπου αὐτῆς καὶ τοῦ Καππᾶ, ἐπειδὴ εὐτυχῶς ἦσαν δύο χωριστὰ κτήματα, καὶ γινομένη, ὡς ὡρίσθη, διὰ δημοπρασίας, οὐδένα ἤθελε ζημιώσει. Ἄλλως τε αἱ φιλικαὶ διαθέσεις καὶ ἡ εἰλικρίνεια, ἅτινα ἐπεκράτησαν κατὰ τὴν συνεννόησίν μας, ἠγγυῶντο καὶ τὴν κατὰ τοῦτο φιλικὴν σύμπνοιαν, ἥτις ὡμολογήθη τότε ἀπὸ κοινοῦ ἀναγκαία καὶ συμφέρουσα καὶ διὰ τὸ μέλλον, ἐξασφαλίζουσα κατ' ἄλλων ὁμοίων συναγωνισμῶν.

Τοιαύτη, ἐξοχώτατε, εἶναι ἡ ὅλη καὶ ἀληθὴς πορεία, ἣν διέτρεξεν ἡ ὑπόθεσις αὕτη καὶ ἧς τὴν λεπτομέρειαν ἐξαιτοῦμαι νὰ μοι ἐπιτρέψητε, πρῶτον διότι μοὶ ἔγραψεν ὁ κ. Ζωγράφος ὅτι δὲν ἐλά-

θετε γνῶσιν αὐτῆς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου σας (ὅπερ μοὶ ἐφάνη παράδοξον, διότι εἶδον τότε ὅτι ἡτοίμαζεν ἐπιστολὴν περιγράφουσαν τὰ καθ' ἕκαστα) λαβόντες μόνον τηλεγραφήματά του περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, τὰ ὁποῖα καὶ ἐγὼ γνώσκω ἰδὼν ἐκεῖ, καὶ ἅτινα δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀναφέρωσι τὰ γενόμενα ὡς ἐκ τῆς μυστικότητος, ἣν, ὡς προεῖπον, ἐνεκρίναμεν ἀπὸ κοινοῦ χάριν τῆς ἐλευθέρας ἐπιδιώξεως τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀποζημιώσεως, καὶ ἥτις μυστικότης δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ φυλαχθῇ ἄλλως ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἕνεκα τῆς ἄκρας διαφθορᾶς τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας· δεύτερον δὲ διότι ἡ ἔκθεσις τῶν λεπτομερειῶν ὁμολογεῖ ἀφ' ἑαυτῆς ποῖον πνεῦμα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν δοθεῖσαν λύσιν, πνεῦμα φρονήσεως, εἰλικρινείας καὶ πιστῆς πρὸς τοὺς προϊσταμένους ἡμῶν ὑπηρεσίας. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἤθελον καυχηθῇ ὑπερηφάνως, ὅτι συνετέλεσα πρῶτος προκαλέσας τὴν συνεννόησιν ταύτην, ἐὰν ἐκ τῶν προτέρων δὲν μοι ἐπεβάλλετο τὸ τοιοῦτον ὡς καθῆκον ὑπηρεσίας ἐξ αὐτῆς τῆς ἀδιστάκτου πεποιθήσεως ὅτι οὕτω πράττω καὶ ἐνεργῶ συμφώνως μὲ τὰς διαθέσεις τοῦ σεβαστοῦ μοι κυρίου, τὰς ὁποίας καλῶς ἐγίνωσκον καὶ ἐκ πολλῶν περιστάσεων, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας ὑποθέσεως, καθ' ἣν εἶδον πόσον ἐπεθύμει νὰ πράξῃ ὅ,τι δυνατὸν πρὸς εὐχαρίστησιν ὑμῶν. Διὰ τοῦτο δὲ οἴκοθεν καὶ χωρὶς νὰ ἐρωτήσω τὴν γνώμην του προέβην εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, ὅπερ καὶ ἐπεδοκίμασε πληρέστατα θεωρήσας ἐπιτυχοῦσαν κατὰ τοῦτο τὴν ἐποστολήν μου. Δὲν ἐδίσταζον δὲ ποσῶς καὶ περὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος ἔχων πρόσφατον εἰς τὴν μνήμην τὴν πρὸς τὸν κ. Ζάππαν ἐπιστολὴν ὑμῶν, ἐν ῇ κατεφαίνοντο αἱ αὐταὶ φιλικαὶ καὶ εἰλικρινεῖς διαθέσεις. Ἀπέναντι δὲ τῶν τηλεγραφημάτων καὶ ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας εἶχον ἀνταλλάξει δύο τόσον μεγάλοι καὶ σπουδαῖοι ὁμογενεῖς, οὐδεὶς δισταγμὸς ἠδύνατο πλέον νὰ ὑπάρξῃ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους των, ὄντας βεβαίους ὅτι οὕτω πράττοντες πράττουν συμφώνως πρὸς τὰς διαθέσεις τῶν κυρίων των, ἐξυπηρετοῦντες ἅμα καὶ τὰ γενικὰ συμφέροντα, καὶ εἴχομεν ἐκ τούτου τὴν ἐνδόμυχον χαράν, ὅτι θὰ μᾶς ἀποδοθῇ καὶ παρ' αὐτῶν καὶ παρ' ὅλων ὁ ἁρμόζων καὶ δίκαιος ἔπαινος. Καὶ τὸ συμβόλαιόν μας αὐτὸ θὰ ἦτον ἑπομένως κατ' ἀρχὴν περιττόν, κατόπιν τῶν μεταξύ σας διαμειφθέντων, ἐὰν δὲν εἴχομεν καὶ ἡμεῖς, ὡς ὑπάλληλοι, τὴν φιλοτιμίαν νὰ δείξωμεν ὅτι ἐβαδίσαμεν τὸν τακτικὸν δρόμον ὃν ἀκολουθοῦσιν ἅπασαι αἱ συναλλαγαὶ καὶ μεταξὺ

SISMANOGLIO MEGARO

τῶν φίλων, καὶ ὅτι μετὰ πρακτικότητος καὶ ἀκριβείας διεξηγάγομεν τὴν ὑπόθεσιν ἀπέναντι τῆς εὐθύνης, ἣν εἴχομεν.

Μολονότι αἱ διαθέσεις τοῦ κ. Ζάππα δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τεθῶσιν ὑπὸ οὐδεμίαν συζήτησιν, οὐχ ἧττον ἕνεκα φράσεώς τινος τῆς πρὸς ἐμὲ ἀπαντήσεως τοῦ κ. Ζωγράφου, δῆθεν ὁ κ. Ζάππας „σᾶς ἠπάτησεν ἀπορρίψας τὴν φιλικὴν πρότασίν σας", ἀποστέλλω σήμερον πρὸς τὸν αὐτὸν φίλον αὐτὸ τὸ περὶ τελειωτικῆς συμφωνίας τηλεγράφημα τοῦ ἀνθρώπου μας ἐν τῷ πρωτοτύπῳ του, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάγνωσις πείθει ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ἀλήθειαν σᾶς ἔγραψεν ὁ κ. Ζάππας, ὅτι δηλ. τῷ ἀνηγγέλθη ἡ ὁριστικὴ συμφωνία τῆς ἀγορᾶς τηλεγραφικῶς ἐκεῖθεν δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος καὶ ἡ κατάθεσις ὡς ἀρραβῶνος 2000 λιρῶν καὶ ἡ ποινικὴ ῥήτρα τῶν 1000 ἄλλων, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν τῷ ἦτο πλέον δυνατὸν ν' ἀνακαλέσῃ τὸ οὕτως ἔχον τετελεσμένον γεγονός. Ὅτι δὲ καὶ τὴν ὑπόσχεσίν του ἐθεώρει σεβαστὴν καὶ ἱεράν, ἵνα κατόπιν συνεννοηθῆτε ἀπὸ κοινοῦ ἀμφότεροι φιλικῶς καὶ πατριωτικῶς, ἀποδεικνύει αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεῖται καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ἡ περίστασις ὅτι θὰ ἦτο τοῦτο διάφορον, ἐὰν ἐγὼ ἐγίνωσκον ἀλλοίας τὰς διαθέσεις του καὶ ἀλλοίας εἶχον παρ' αὐτοῦ ἐμπνεύσεις· διότι τότε τίς μ' ἐκώλυε νὰ δεχθῶ τὴν τελευταίαν καὶ ὁριστικὴν ἀπόφασιν τοῦ Δερβίς, ὅταν μᾶς ἐπρότεινεν ἐπανειλημμένως τὴν πώλησιν ἐπ' ὀνόματί μας εἰς τὰς 14,200, τὰς ὁποίας ἀφοῦ ἅπαξ εἴχομεν τὴν γενναιότητα νὰ προσφέρωμεν, ἠδυνάμεθα καὶ ἐπὶ τέλους νὰ δώσωμεν αὐτάς, διὰ νὰ ἤμεθα ἡσυχότεροι καὶ ἀσφαλέστεροι; Ἀλλὰ δὲν τὸ ἔπραξα, καίτοι ἐπιμενόντων πολλῶν ἄλλων, διότι ἤθελε φανῇ πάλη μεταξύ μας, ἀσυνέπεια εἰς τὰς συμφωνίας μας, καὶ ἤξευρον πόσον τοῦτο ἤθελε δυσαρεστήσει τὸν κ. Ζάππαν κατ' ἐμοῦ, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχον ἴδει καὶ ἐγνώριζον καλῶς τὰς ἰδέας καὶ διαθέσεις του. Εἶναι τοῦτο ἡ εὐγλωττοτέρα συνηγορία τῶν διαθέσεων τοῦ κ. Ζάππα, περὶ ὧν ἀδικωτάτη θὰ ἦτο πᾶσα ἀμφιβολία.

Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας, ἄνευ τῶν ὁποίων ἠδύναντο ἴσως νὰ ἐπιδράσωσιν ἀλλοῖαι ἰδέαι καὶ νὰ παραμορφώσωσι τὰ πράγματα, δίδοταί μοι νὰ ἐλπίσω ὅτι καὶ ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης τὰς αὐτὰς ἔχουσα ἁγνὰς τῆς φιλίας διαθέσεις, καὶ ἐπιθυμοῦσα τὴν μετὰ τῆς αὐτῆς εἰλικρινείας καὶ ἀγάπης πραγματοποίησιν τῶν συμφωνιῶν μας, θέλει δώσει τὰς δεούσας διαταγὰς πρὸς τὸν ἐκεῖ

ὑμέτερον ὑπάλληλον, ὅπως προβῇ οὗτος εἰς τὸ ἀποτέλεσμα συντόμως, διὰ νὰ μὴ προξενῆται ἐκ τῆς ἀναβολῆς ζημία καὶ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ φίλου ὑμῶν κ. Ζάππα, ὅστις διατελῶν ἔτι ἐν ἀγνοίᾳ, διότι δὲν ἐνέκρινα νὰ τῷ ἀνακοινώσω τὴν πρὸς ἐμὲ ἀπάντησιν τοῦ κ. Ζωγράφου, περιμένει ἐκ Θεσσαλίας εἰδήσεις περὶ τοῦ ἀποτελέσματος.

Διατελῶ μετ' ἄκρου σεβασμοῦ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα

ταπεινότατος θεράπων

Ι. ΑΛΙΜΠΕΡΤΗΣ.

Οἱ ἀβρόφρονες ἀναγνῶσται θὰ διανοηθῶσιν ἴσως, ὅτι ἡ Ἐξοχότης του ὤφειλε νά μοι ἀπαντήσῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἐπρόκειτο περὶ πράγματος οὐχ ἧττον ἐνδιαφέροντος αὐτὸν ἢ ἡμᾶς· ἀλλ' ἐγὼ ὅμως, ὁ ἄνευ τίτλου καὶ μικρός τις μόνον ὑπάλληλος, ὅστις οὐδὲν ἄλλο δύναμαι νὰ ἔχω προσὸν ἢ τὴν τιμίαν τοῦ ἔργου καὶ τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων μου ἐξάσκησιν παρὰ μιᾶς τοιαύτης Ἐξοχότητος, μὴ οὔσης μήτε Γλάδστων μήτε ἄλλος τις τῶν λεγομένων μὲν εὐγενῶν ἀλλὰ μὴ ἐννοούντων ὅτι τῆς καλουμένης εὐγενείας ἴδιον εἶναι τὸ μὴ καταδέχεσθαι ἀπαντᾷν εἰς οἱονδήποτε ἐπιστέλλοντα... Ἐν τούτοις μετὰ δέκα ἡμέρας ἐδόθη ἀφορμὴ καὶ πρὸς τὸν κ. Ζάππαν νὰ τῷ ἐπιστείλῃ, ἰδιοχείρως γράψας ἀπόντος μου ἐντεῦθεν, τὰ ἑξῆς, οἷα εὑρίσκω αὐτὰ ἐν τῷ βιβλίῳ ἀντιγραφῶν τῶν ἐπιστολῶν του.

Βρουθένου, 6 Μαρτίου 1881.

Ἀγαπητὲ φίλε καὶ συμπατριῶτα,

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας ἀντηλλάξαμεν περὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ κτημάτων, χρονολογουμένας ἀπὸ $^{21}/_{12}$ καὶ $^{8}/_{20}$ παρελθόντος Νοεμβρίου, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς ἑξῆς· ἡ ὑμετέρα (ἐνταῦθα ἐπαναλαμβάνει αὐτολεξεὶ τὰ ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ κ. Χρηστάκη ἐπιστολῇ ἀναφερόμενα περὶ τῆς ἀγορᾶς ταύτης

SISMANOGLIO

ἴδε σελ. 4) ἡ δὲ ἰδική μου τὴν ὁποίαν ἀμέσως ἔστειλα πρὸς ἀπάντησιν. (Ὅ,τι τῷ ἀπήντησε τότε ἴδε σελ. 6.)

Ἔχων λοιπὸν ὑπ' ὄψιν μου ταῦτα ἐχρεώστουν ἀναντιρρήτως νὰ φανῶ συνεπὴς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν μου ὄχι μόνον πρὸς φίλον καὶ συμπατριώτην μου ὡς ὑμᾶς, τὸν ὁποῖον ἐκτιμῶ καὶ ἀγαπῶ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὁποιονδήποτε ἄνθρωπον, διότι τοῦτο ἐφύλαξα καὶ φυλάττω πάντοτε ὡς τὸ ἱερώτερον χρέος μου, καθὼς γνωρίζετε ὅτι καὶ διὰ τοὺς πατέρας μας τὸ „μπέσα γιὰ μπέσα“ ἦτο τὸ μεγαλείτερον ὁμόλογον, καὶ μὲ αὐτὸ ἐμπιστεύοντο καὶ ζωὴν καὶ κατάστασιν καὶ τὰ πάντα. Δὲν ἐχρεώστουν λοιπὸν καὶ ἐγὼ νὰ σκέπτωμαι πῶς νὰ ἦμαι συνεπὴς εἰς τὸν λόγον μου, τὸν ὁποῖον ἔδωσα εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν μου, εἰς τὴν ὁποίαν ῥητῶς ἔλεγον ὅτι „καὶ κατόπιν δυνάμεθα νὰ συνεννοηθῶμεν φιλικῶς καὶ πατριωτικῶς μεταξύ μας;“ Ἐννοεῖται ὅτι ἐχρεώστουν βεβαίως. Ἐκ τούτου λοιπὸν παρακινούμενος ἐσκέφθην ὅτι κατὰ πρῶτον εἶναι ἀνάγκη νὰ δυνηθῶ νὰ μάθω τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν τῶν συμβάντων παρὰ τῶν ἐκεῖ ὑπαλλήλων μας καθὼς καὶ διὰ τὸ πόσον ἀληθεύει ἡ παραίτησις τοῦ ἀνθρώπου μου ὅτι μᾶς εἶναι ἀναγκαία αὐτὴ ἡ ἀγορὰ καὶ ποίαν βλάβην ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς τὸ μεταξύ μας. Διότι γνωρίζω ἐκ πείρας ὅτι πολλάκις ἀπὸ τὰς μικρολογίας καὶ μικροφιλοτιμίας τῶν ὑπαλλήλων, καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζουν οἱ κύριοί των, συμβαίνουν διαφόρων εἰδῶν ζημίαι καὶ πολλὰ ἄλλα κακὰ ἀνεπιδιόρθωτα. Ὡς ἐκ τούτου ἔκρινα καλὸν καὶ ἀπεφάσισα νὰ στείλω ἐκεῖ ἐπιτοπίως τὸν γραμματέα μου, τὸν ὁποῖον ἔχω δοκιμασμένον διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τιμιότητα τοῦ χαρακτῆρός του, καὶ ἠδυνάμην νὰ πιστεύσω ὡς νὰ ἤμουν ὁ ἴδιος, καὶ τοῦ ἔδωσα ἀπόλυτον ἄδειαν ἀφοῦ, πρῶτον τὸν ἐπληροφόρησα καλῶς ὅτι ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ κάμῃ ὅ,τι δυνατὸν πρὸς εὐχαρίστησιν ὑμῶν χωρὶς βλάβην ἀμφοτέρων, διὰ τὸ ὁποῖον τὸν εἶπα ὅτι θὰ μ' εὐχαριστήσῃ παραπολύ. Ὅταν δὲ αὐτὸς ἔφθασεν ἐκεῖ μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ πράγματα ἦσαν ὅπως ἀπὸ ἐδῶ τὰ ἐγνωρίζαμεν, ηὗρεν ὅτι αὐτὰ εἶχαν πάρει ἄλλον δρόμον παρὰ τῶν ἐκεῖ ὑπαλλήλων μας, ὅστις τότε εὑρέθη εἰς ἀμηχανίαν ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν του τὴν παραγγελίαν μου νὰ πράξῃ ὅ,τι δυνατὸν πρὸς εὐχαρίστησιν ἀμφοτέρων μας. Τούτου ἕνεκα συνεννοήθη μετὰ τοῦ ἀνθρώπου σας καὶ ἔπραξαν ὅπως ἔκριναν ὅτι ἔρχεται πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τῶν δύο μας. Περὶ ὅλων τούτων μὲ εἶπεν ὁ γραμματέας μου ὅτι σᾶς τὰ

ἐκοινοποίησε λεπτομερῶς μὲ γράμμα του, καὶ διὰ τοῦτο θεωρῶ ὡς ἐκ περισσοῦ νὰ τὰ ἐξηγήσω περισσότερον. Οὕτω λοιπὸν θεωρῶ ὅτι ἐκτέλεσα σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεσίν μου καὶ συγχρόνως ἔπραξα ὅ,τι ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἕκαστος φίλος πρὸς φίλον. Δὲν ὑπεσχέθην περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἠμποροῦσα νὰ ἐκτελέσω, καὶ χάρις τῷ Θεῷ ἔμειναν ὡς νὰ συνεννοούμεθα καὶ κατόπιν, ὅπως ἔγραφον. Μένει τώρα ἡ ἐκτέλεσις τοῦ πράγματος ὅπως συνεννοήθησαν καὶ ἔμειναν σύμφωνοι οἱ ἄνθρωποί μας, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι εὐηρεστήθητε νὰ δώσητε τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς εἰς τὸν ἄνθρωπόν σας, διὰ νὰ τελειώσουν τὸ ταχύτερον τὴν τακτοποίησιν τῶν κτημάτων ὅπως τὰ *ἔχουν* ἀποφασισμένα. Καὶ μετέπειτα πάλιν ἐλπίζω νὰ ἔλθωμεν καὶ εἰς ἄλλας καλὰς καὶ φιλικὰς συνεννοήσεις πρὸς εὐχαρίστησιν καὶ ὠφέλειαν ἀμφοτέρων.

Διατελῶ μετὰ τῶν φιλικῶν ἀσπασμῶν μου καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς πρὸς ὑμᾶς τιμῆς καὶ ὑπολήψεώς μου

φίλος καὶ συμπατριώτης σας

(Ὑπογρ.) ΚΩΝΣΤ. ΖΑΠΠΑΣ.

Ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος ἀπήντησεν εἰς ταῦτα οὕτω:

Ἐν Παρισίοις, τῇ 31 Μαρτίου 1881.

Ἀγαπητὲ φίλε καὶ συμπατριῶτα,

Ἔλαβον τὴν ἀπὸ τῆς 8/18 τοῦ λήγοντος φίλην ἐπιστολήν σας, ἣν ἀνέγνωσα μετὰ προσοχῆς καὶ ἐξετίμησα τὸ πνεῦμα μεθ' οὗ ἐγράφη καὶ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα, ἅπερ μοὶ δεικνύετε. Ἡ φιλικὴ αὕτη συνεννόησις καὶ σύμπραξις ἦτο καὶ εἶναι καὶ ὁ ἐμὸς διακαὴς πόθος· τοιοῦτον δὲ σκοπὸν εἶχε καὶ ἡ ἀπὸ 31/12 παρελθόντος Νοεμβρίου ἐπιστολή μου, ἧς τὴν περικοπὴν μοὶ ἀνεπολήσατε διὰ τῆς ἀνὰ χεῖρας γραφῆς σας. Γνωρίζων δὲ πόσον καὶ ὑμεῖς ἐκτιμᾶτε τὰς μετ' εἰλικρινείας διδομένας ἐξηγήσεις κολακεύομαι νὰ πιστεύσω ὅτι ἀναγινώσκοντες τὴν ἀπάντησίν μου ταύτην εἰς τὴν τελευταίαν ἐπιστολήν σας θέλετε μὲ δικαιώσει διά τε τὰς σκέψεις μου καὶ τὴν ὁριστικὴν περὶ τούτου ἀπόφασίν μου.

Εἴδατε, ἀγαπητὲ φίλε καὶ συμπατριῶτα, μετὰ πόσης εἰλικρινείας καὶ φιλίας ἔσπευσα νὰ σᾶς τηλεγραφήσω καὶ ἀγγείλω δι'

ἐπιστολῆς μου τὰς ἀντενεργείας καὶ τὸν συναγωνισμόν, ὃν οὐκ οἶδα ἕνεκα τίνος αἰτίας, ἀναμφιβόλως ὅμως ἐκ λόγων μικροφιλοτιμίας, οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ ἄνθρωποί σας ἐνήργουν παρὰ τὴν θέλησίν σας ἐναντίον τῆς ἀγορᾶς μου δύο κτημάτων Λαζαρίνας καὶ Καππᾶ, ὧν ὡς σᾶς ἔγραφον, εἶχον ἀπόλυτον ἀνάγκην καὶ τῶν ὁποίων τὴν ἀγορὰν πρὸ πολλοῦ διεπραγματευόμην, σᾶς παρεκάλουν δὲ νὰ μὲ εἰδοποιήσετε ν' ἀποχωρήσω, ἂν σεῖς δὲν ἐννοούσατε νὰ κάμετε τοῦτο. Εἰς ἀπάντησιν μοὶ ἐτηλεγραφήσατε καὶ ἐγράψατε ὅτι ἤδη ἡ ἀγορὰ τῶν ἄνω δύο τσιφλικίων εἶχε τελειώσει εἰς ὄνομά σας, μοὶ ἐπροσθέτετε δὲ ὅτι ἠδυνάμεθα ὕστερον νὰ συνεννοηθῶμεν περὶ τούτου „ἂν ἡ προσθήκη αὐτῶν εἰς τὰ Καλύβιά σας δὲν ἦτον ἀπολύτως ἀναγκαία“. Ἡ ἀπάντησις αὕτη σᾶς ὁμολογῶ δὲν μοὶ ἐφάνη ἀνταποκρινομένη εἰς τὰ πρὸς ὑμᾶς φιλικά μου αἰσθήματα ἢ ὅτι οἱ ἄνθρωποί σας δὲν σᾶς ἔλεγον τὴν ἀληθῆ θέσιν τοῦ πράγματος· διότι συγχρόνως παρὰ τοῦ ἐμοῦ ἀνθρώπου μοὶ ἀνηγγέλλετο ὅτι ἡ ἀγορὰ τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος κτημάτων ἐγένετο ὁριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως διὰ λ/σμόν του. Μετ' ὀλίγας μάλιστα ἡμέρας ὕστερον μοὶ [1] ἀνηγγέλλετο καὶ διὰ τηλεγραφήματος ὑπογεγραμμένου καὶ παρά τινος φίλου μου Μαλλὴ Ἐφέντη, δι' οὗ μοὶ ἔλεγον ὅτι καὶ κατεκυρώθη ἐπισήμως ἡ ἀγορὰ αὕτη δι' ἐμέ. Ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ὁμολογεῖτε ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας λέγοντές μοι ὅτι ὁ γραμματεύς σας φθάσας εἰς Λάρισσαν εὗρεν ὅτι τὰ πράγματα εἶχον πάρει ἄλλον δρόμον παρὰ τῶν ἐκεῖ ὑπαλλήλων μας καὶ ὅτι δὲν ἦσαν ὅπως ἀπὸ αὐτοῦ τὰ ἐγνωρίζετε. Ὁ δὲ γραμματεύς σας ἐν τῇ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολῇ του, ἧς καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε μνείαν, μοὶ λέγει ὅτι εἶχε γνῶσιν τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων τηλεγραφημάτων. [2]

[1] Ἰδ. σελ. 10.

[2] Ἕκαστος βλέπει τὴν ἐν ὅλῃ τῇ παραγράφῳ ταύτῃ ὡς ναυάγιον ἐπιπλέουσαν κακὴν πίστιν τοῦ γράφοντος· διότι ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς λέγει ὅτι συγχρόνως μὲ τὴν πρὸς αὐτὸν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ζάππα „τῷ ἀνηγγέλλετο παρὰ τοῦ ἀνθρώπου του (δι' ἐπιστολῆς βεβαίως ἀφοῦ δὲν λέγει τηλεγραφικῶς, ὡς ὀλίγον κατωτέρω) ὅτι ἡ ἀγορὰ τῶν ἐν λόγῳ κτημάτων ἐγένετο „ὁριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως διὰ λογαριασμόν του“, προσθέτει ἀμέσως ὅτι „μετ' ὀλίγας μάλιστα ἡμέρας „ὕστερον τῷ ἀνηγγέλλετο καὶ διὰ τηλεγραφήματος, ὑπογεγραμμένου καὶ παρά τινος „φίλου του Μαλλὴ Ἐφέντη, δι' οὗ τῷ ἔλεγον ὅτι καὶ κατεκυρώθη ἐπισήμως ἡ „ἀγορὰ αὕτη δι' αὐτόν“. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ ὑστερωτέρα τηλεγραφικὴ

Τούτων λοιπὸν οὕτως ἐχόντων δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὁποίαν κακὴν ἐντύπωσιν μοὶ ἐπροξένησε μετὰ ταῦτα ἐπιστολὴ τοῦ ἀνθρώπου μου, ἀναφέρουσά μοι τὰ γενόμενα [1]), ἀλλὰ προσθέτουσα ὅτι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου σας ἐγένετο διὰ λόγους, οὓς δὲν δύναμαι ἀκόμη νὰ ἐννοήσω [2]), ἓν εἶδος συμφωνίας, ἣν ἀμφότεροι ὑπέγραψαν οὐχὶ ὡς ἄτομα, ἀλλ' ὡς ἔχοντες δῆθεν ἐντολὴν ἡμῶν [3]). Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ φιλικὰ καὶ πατριωτικὰ ἡμῶν αἰσθήματα [4]), ἤθελον δὲ εὐχαρίστως τὴν ἀποδεχθῆ ἂν μὴ ἔβλεπον ὅτι ἀντιβαίνει ὅλως εἰς μίαν σπουδαιοτάτην ἀρχήν, διότι οὐδαμῶς ἐπιτρέπεται ν' ἀναγνωρίσῃ τις πρᾶξιν, γενομένην παρ' οἱουδήποτε ἀνθρώπου δι' ἄλλον μὴ δόντα προηγουμένην ἐξουσιοδότησιν, ἔτι δὲ χείριστον τοῦ νὰ ὑπογράψῃ τις ἐπ' ὀνόματι ἄλλου, παρ' οὗ δὲν ἔχει οὐδεμίαν δι' αὐτὸ ἐπιτροπείαν (procuration). Τούτου δ' ἕνεκα καὶ εὐθὺς ἅμα ἔμαθον τὰ γενόμενα, καὶ τηλεγραφικῶς καὶ δι' ἐπιστολῆς ἐπέπληξα αὐτὸν σφοδρῶς διὰ τὴν παράνομον [1]) ταύτην πρᾶξίν του, διακηρύξας αὐτῷ ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ἀπ' εὐθείας προσωπικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὴν συμφωνίαν, ἣν ἔκαμε· διότι ἐγὼ δὲν ἀναγνωρίζω τὴν πρᾶξίν του ταύτην.

εἴδησις ἐσκόπει νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν πολλῷ προγενεστέραν ἐπιστολιμαίαν (ὅσον ἀπῃτεῖτο διὰ νὰ φθάσῃ ἐκ Λαρίσσης εἰς Παρισίους ἐπιστολή, 15 τοὐλάχιστον ἡμέραι)· διότι εἰς τὰς λέξεις ὁριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως καὶ κατεκυρώθη οὐδεμία ὑπάρχει διάκρισις! Ἀλλ' ἐξέχων ὡς ἐξοχότης καὶ διαφέρων κατὰ τἆλλα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει, φαίνεται, τῆς λοιπῆς ἐμπορευομένης τάξεως καὶ κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ τρόπου τῆς ἀνταποκρίσεώς του!.. Τὴν δὲ ἀληθῶς πολυσήμαντον λέξιν του „συγχρόνως“ καὶ τὴν ἐν γένει σκόπιμον παρερμηνείαν τῆς περικοπῆς, ἣν λαμβάνει ἐκ τῆς προηγουμένης ἐπιστολῆς, ἀναλύει προσηκόντως ἡ ἐπερχομένη ἀπάντησις τοῦ κ. Ζάππα.

[1]) Δόξα τῷ Θεῷ! Ὁμολογεῖ ἤδη ὅτι ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ ἀνθρώπου του „ἀναφέρουσαν τὰ γενόμενα“ ἀναιρῶν οὕτω τὰς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διαμαρτυρήσεις του ἐνώπιον τοῦ κ. Ξ. Ζωγράφου καὶ ἄλλων, ὅτι „οὐδεμίαν εἶχεν εἴδησιν“ ταῦτα, μετὰ παρέλευσιν δύο ὁλοκλήρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς!

[2]) Περίεργον! Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ἀκόμη τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐγένετο ἡ τοιαύτη συμφωνία. Τί ἄρα λέγει καὶ ὁ ἀναγνώστης; καὶ ποῦ εὑρίσκει τὴν λογικὴν συνάφειαν τῆς πρώτης ἰδέας τῆς „ὁριστικῆς καὶ ἀνεκκλήτου διὰ λογαριασμόν του ἀγορᾶς“ μὲ ὅσα ἤδη λέγει ὅτι τῷ γράφει ὁ ἄνθρωπός του!

[3]) Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ συμβολαίου ἢ ὅτι: ἐντεταλμένοι ἀμφότεροι ν' ἀγοράσωσι καὶ μὴ δυνάμενοι τοῦτο ἰδίᾳ ἕκαστος συνεφώνησαν νὰ ἀγοράσωσι τὰ κτήματα συντροφικῶς καὶ νὰ τὰ διανείμωσιν ὕστερον κατὰ τρόπον, ἱκανοποιοῦντα τοὺς ἐντολεῖς των;

[4]) Αἱ, λοιπόν, ἀφοῦ „ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ φιλικὰ καὶ πατριωτικά σας αἰσθήματα“ διατί τὴν ἀποκρούετε, ἐξοχώτατε; Εἰς μάτην λοιπὸν ἐξηντλήσατε μέχρι τοῦδε τόσους θησαυροὺς αἰσθημάτων!

Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ἀληθείας ὅλων τούτων ἐθεώρησα καλὸν χάριν τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλίας μου νὰ ἐπιδείξω τὰ ἀνταλλαγέντα μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου μου γράμματα καὶ τηλεγραφήματα ἀναφορικῶς τῆς ὑποθέσεως ταύτης τῷ ἐνταῦθα διατρίβοντι κοινῷ ὑμῶν φίλῳ κ. Ξ. Ζωγράφῳ, ὃν παρεκάλεσα ἔκτοτε ν' ἀναγγείλῃ ὑμῖν τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ ἐξηγήσῃ ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα, γράψῃ δὲ ὑμῖν ὅτι οὐχὶ ἐξουσιοδότησίν τινα πρὸς τοῦτο δὲν εἶχον δώσει, ἀλλ' ἐξεναντίας δι' ὅλων μου τῶν τηλεγραφημάτων καὶ ἐπιστολῶν ἔλεγον τῷ ἀνθρώπῳ μου ῥητῶς ν' ἀγοράσῃ ταῦτα ἀποκλειστικῶς διὰ λογαριασμόν μου. Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ διὰ τὰς συνεπείας, αἵτινες δύνανται νὰ προέλθωσιν, ἂν ἤθελον παραδεχθῆ τοιαύτην πρᾶξιν, γενομένην ἄνευ προηγουμένης ἐξουσιοδοτήσεώς μου, λυποῦμαι ὅτι μ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν, ἣν ἔχω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, δὲν δύναμαι ν' ἀποδεχθῶ ὡς νόμιμον καὶ κῦρος ἔχουσαν ὑπογραφήν, ἣν ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπός μου ἐν ἀγνοίᾳ μου· διότι ἂν ἤθελον ἀναγνωρίσει μίαν τοιαύτην πρᾶξιν, τίς μὲ βεβαιοῖ, ἀγαπητέ μου συμπατριῶτα, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι δὲν θὰ μοὶ παρουσιασθῶσιν ὁμοίας φύσεως πράξεις γενόμεναι ἐν ἀγνοίᾳ μου, ἀλλ' ἔχουσαι τὴν δύναμιν ἅμα ἀναγνωρίσω μίαν προηγουμένην νὰ μὲ δεσμεύσωσι; τίς μοὶ ἐγγυᾶται ὅτι αὔριον δὲν θὰ μοὶ παρουσιασθῇ καὶ μία ἄλλη ὑπογραφὴ ἑνὸς οἱουδήποτε ἀνθρώπου μου, ὁ ὁποῖος νὰ θελήσῃ νὰ μὲ πωλήσῃ καὶ ἓν ἄλλο κτῆμά μου, ὁ δὲ ἀγοραστὴς νὰ παραδεχθῇ τοῦτο, ἔχων ὡς ἐπιχείρημα ἓν προηγούμενον; Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι, οἵτινες μὲ ἐμποδίζουσιν· εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι καὶ ὑμεῖς ὡς φίλος εἰλικρινὴς καὶ πατριώτης δὲν ἐπιθυμεῖτε τὸ

[1]) Μέτρον πρωτοφανοῦς τῳόντι λογικῆς καὶ εὐθύτητος! Λέγει τὴν πρᾶξιν „παράνομον“ καὶ ὅμως δέχεται τὸ ἥμισυ αὐτῆς καὶ ἀπορρίπτει τὸ ἕτερον ἥμισυ! Δυοῖν θάτερον, ἢ τὸ ὅλον αὐτῆς — ἐὰν ἦτο παράνομος — ὤφειλε ν' ἀπορρίψῃ ἢ τὸ ὅλον ν' ἀναγνωρίσῃ ὡς ἔννομον. Μὴ δὲν προκύπτουσιν ἐκ τῆς αὐτῆς πράξεως συμφυῆ καὶ ἀλληλένδετα ἥ τε ἀγορὰ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑτέρου καὶ ἡ διανομὴ μεταξὺ ἀμφοτέρων; Καὶ δὲν εἶναι ἀμφότερα ταῦτα ἀπόρροια τῆς ὑπογραφῆς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου του, οὗτινος ἀναγνωρίζει χαίρων καὶ ἀρνεῖται δυσανασχετῶν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν; Ἀλλ' ἀρκεσθῶμεν αὐτοῦ...

κακόν μου, ἀλλὰ θὰ μοι δώσητε δίκαιον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην καὶ θ' ἀναγνωρίσητε τὴν δυσχερῆ θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκομαι.

Ταῦτα ἀνακοινόνων ὑμῖν ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι θέλετε ἐκτιμήσει ὡς εἰλικρινῆ ἐξομολόγησίν μου, σᾶς βεβαιῶ ὅτι θέλετε μὲ εὕρει ἕτοιμον καὶ πρόθυμον νὰ συνεννοηθῶ μεθ' ὑμῶν, ἂν καὶ ὑμεῖς τὸ ἀποδέχεσθε, εἰς πᾶσαν ἄλλην ὑπόθεσιν ἔστω καὶ μὲ οἱανδήποτε θυσίαν μου, θέλω δὲ θεωρήσει ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, ἂν δυνηθῶ νὰ ἐξαλείψω, εὐκαιρίας μοι διδομένης, πᾶν τυχὸν ἴχνος δυσαρεσκείας.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταύτῃ σᾶς παρακαλῶ, νὰ δεχθῆτε τὴν ἔκφρασιν τῶν φιλικῶν μου αἰσθημάτων, μεθ' ὧν διατελῶ

φίλος καὶ συμπατριώτης

('Υπογρ.) ΧΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

Εἰς ταῦτα δὲ ὁ κ. Κ. Ζάππας ἀνταπήντησεν:

Βροσθένου, 31 Μαρτίου 1881.

Ἀγαπητὲ φίλε καὶ συμπατριῶτα,

Ἔλαβον τὴν φιλικὴν ἐπιστολήν σας τῶν 19/31 φθίνοντος εἰς ἀπάντησιν τῆς προλαβούσης μου· ἀσμένως δὲ εἶδον ἐν αὐτῇ ὅτι συναντώμεθα εἰς τὸ κυριώτερον, ἤτοι εἰς τὸν πόθον τοῦ νὰ ἤμεθα ἀμοιβαίως εἰλικρινεῖς καὶ εἰλικρινῶς, ὡς φίλοι καὶ συμπατριῶται καλοί, νὰ συνεννοώμεθα καὶ συμπράττωμεν. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀνεγνώρισα ἐν ὑμῖν καὶ ὁπότε ἔλαβον τὸ τηλεγράφημα καὶ τὴν πρώτην ἐπιστολήν σας περὶ τῆς ὑποθέσεως, ἥτις ἤδη μᾶς ἀπασχολεῖ, καὶ ἦτο τοῦτο ἱκανὸν διὰ νὰ προβῶ εἰς τὰ μέτρα ὅσα μοὶ ὑπηγόρευσεν ἡ ἰδέα ὅτι θὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀληθῆ μεταξύ μας συνεννόησιν, πράττων πᾶν τὸ παρ' ἐμοῦ ἐξαρτώμενον εἰς τοιαύτην περίπτωσιν καὶ δυνάμενον νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ. Εἶπον ἐν τῇ προλαβούσῃ μου, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ γραμματέως μου ἐκεῖ εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἀπέβλεπεν. Ἐὰν δὲ ὑπέθετον πρὸς στιγμὴν ὅτι τοῦτο δεῖται ἐπιβεβαιώσεως, θὰ ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ὑπάρχει εὐτυχῶς πρόχειρος ἡ ἀπόδειξις ὅτι πολὺ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του καὶ πρὶν ἢ ἀκόμη περὶ ταύτης σκεφθῶ—διότι ἄλλη τις ἀνάγκη δὲν τὴν προεκάλει—ἔδωκα ἐντολὴν καὶ ἐμβάσθησαν τὰ χρήματα εἰς Βόλον, ὑποβληθεὶς εἰς πληρωμὰς τριπλῶν προμηθειῶν, ἐν Βουκουρεστίῳ,

SISMANOGLIO MEGARO

Κ/πόλει καὶ Βόλῳ, τὰς ὁποίας ἄλλως τε θὰ ἀπέφευγον. Τοῦτο δὲ καθὼς καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου σας συνεννόησίς του, ἣν αὐτὸς προὐκάλεσεν ὡς δύνανται νὰ βεβαιώσωσιν οἱ ἐκεῖ εἰδότες καλῶς τὰ πράγματα, ἀποδεικνύουσι πληρέστατα ὁποίας ὁδηγίας μου εἶχε, καὶ ὑπὸ τίνας ἐμπνεύσεις καὶ πεποιθήσεις ἰδίας περὶ τῶν διαθέσεών μου ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν. Χαίρω δὲ διότι καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας εὑρίσκετε ὅτι „ἡ πρᾶξις αὕτη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ φιλικὰ καὶ πατριωτικὰ ἡμῶν αἰσθήματα". Αἱ ἐντὸς λοιπὸν τοῦ σημείου τούτου, τὸ ὁποῖον καὶ εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ ζητήματος, εἰλικρινεῖς καὶ φιλικαὶ προθέσεις μου οὐδεμίαν ἐπιτρέπουσιν ἀμφιβολίαν, καὶ ἀνταποκρίνονται καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὰς ὑμετέρας, αἵτινες ἐφαίνοντο ἐν τῷ τηλεγραφήματι καὶ τῇ ἐπιστολῇ ὑμῶν. Ἐνδιέτριψα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, διότι κατ' ἐμὲ εἶναι ἡ βάσις ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ὑπόθεσις ὅλη, καὶ διότι τοῦτο αἴρει ἐνδοιασμούς τινας τῆς τελευταίας ἐπιστολῆς σας, τοὺς ὁποίους μετὰ τῆς αὐτῆς φιλικῆς εἰλικρινείας θὰ μοι ἐπιτρέψετε βεβαίως νὰ διαλύσω.

Διὰ τοῦ τηλεγραφήματός μου ἐν περιλήψει καὶ κατόπιν διὰ τῆς ἐπιστολῆς μου ἐν ἐκτάσει ἀπαντήσας ὑμῖν, σᾶς διεβεβαίωσα ἐν ὅλῃ τῇ εἰλικρινείᾳ, ὅτι ἤμην εἰς πλήρη ἄγνοιαν, ἕως τότε, περὶ τοῦ γενομένου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μας ἀνταγωνισμοῦ, καὶ σᾶς ἐξέθεσα ὅσον ἐγίνετο ἀκριβέστερον τὰ καθ' ἕκαστα, ἅτινα περιττὸν εἶναι νὰ ἐπαναλάβω, σᾶς παρακαλῶ δὲ μόνον, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ νὰ μὴ ὑπεισέρχηται μεταξύ μας παρερμηνεία καὶ παρεξήγησίς τις νὰ ἐπαναγνώσητε τὴν ἐπιστολήν μου ἐκείνην, διὰ νὰ συγκρίνητε τὰ τότε γραφόμενά μου μὲ τὰ καθ' αὐτὸ πράγματα, μαρτυρούμενα πλέον οὐχὶ διὰ λόγων ἀλλὰ δι' ἐγγράφων. Οὕτω δὲ εὐκολώτερον θὰ ἐξαλειφθῇ ἀνακρίβειά τις *), ἣν εὑρίσκω εἰς τὰ ἑξῆς τῆς τελευταίας ὑμῶν ἐπιστολῆς: „Ἡ ἀπάντησις αὕτη, σᾶς ὁμο„λογῶ, δὲν μοι ἐφάνη ἀνταποκρινομένη εἰς τὰ πρὸς ὑμᾶς φιλικὰ „μου αἰσθήματα ἢ ὅτι οἱ ἄνθρωποί σας δὲν σᾶς ἔλεγον τὴν ἀληθῆ „θέσιν τοῦ πράγματος διότι συγχρόνως παρὰ τοῦ ἐμοῦ ἀνθρώπου „μοὶ ἀνηγγέλλετο, ὅτι ἡ ἀγορὰ τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος κτημάτων „ἐγένετο ὁριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως διὰ λ/σμόν μου. Μετ' ὀλίγας „μάλιστα ἡμέρας ὕστερον μοὶ ἀνηγγέλλετο καὶ διὰ τηλεγραφήματος,

*) Εὐφημικὴ ἔκφρασις τοῦ „ψεῦδος".

„ὑπογεγραμμένου καὶ παρὰ τινος φίλου μου Μαλὴκ, δι' οὗ μοὶ „ἔλεγον ὅτι καὶ κατεκυρώθη ἐπισήμως ἡ ἀγορὰ αὕτη δι' ἐμέ. Ὅτι „δὲ τοῦτο οὕτως εἶχε, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ὁμολογεῖτε ἐν τῇ ἐπιστο„λῇ σας, λέγοντές μοι ὅτι ὁ γραμματεύς σας φθάσας εἰς Λάρισ„σαν εὗρεν ὅτι τὰ πράγματα εἶχον πάρει ἄλλον δρόμον παρὰ τῶν „ἐκεῖ ὑπαλλήλων μας, καὶ ὅτι δὲν ἦσαν ὅπως ἀπ' αὐτοῦ τὰ ἐ„γνωρίζατε. Ὁ δὲ γραμματεὺς ἐν τῇ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολῇ του, ἧς „καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε μνείαν, μοὶ λέγει ὅτι εἶχε γνῶσιν τῶν ἀνωτέρω „μνημονευθέντων τηλεγραφημάτων“.

Λέγω ὅτι ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράφων μαρτυρεῖται ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων, διότι τὸ μὲν τηλεγράφημα τοῦ ἀνθρώπου μου ὑπάρχει ἤδη εἰς χεῖρας τοῦ κοινοῦ φίλου μας κ. Ξ. Ζωγράφου, ὅπερ τῷ ἔστειλεν ὁ γραμματεύς μου οἴκοθεν, ὅταν μεταξύ των ἀντήλλαξαν κατὰ πρῶτον περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς καὶ εἶδεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ κ. Ζωγράφου ὅτι ἀμφιβάλλετε ἐὰν αἱ πρῶται πρὸς ὑμᾶς πληροφορίαι μου ἦσαν ἀκριβεῖς. Ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ τηλεγραφήματος καταφαίνεται πότε καὶ ποῖα τινὰ μοὶ ἐτηλεγράφησεν ὁ ἄνθρωπός μου, ἅτινα δύνασθε νὰ παραβάλητε ἓν πρὸς ἓν πρὸς τὰ τῆς ἐπιστολῆς μου, διὰ νὰ ἴδητε ἐὰν κατὰ κεραίαν ἀλλάζουν. Ἄλλο ἔγγραφον εἶναι τὸ συμφωνητικὸν τοῦ ἀνθρώπου μου μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου ἐξ οὗ γίνεται ἐπίσης φανερὸν ὅτι τὴν 31 Ὀκτωβρίου αὐτὸς ἐπώλησεν εἰς ἐμὲ τὰ κτήματα ἀντὶ 11,500 λιρῶν. Τρίτον δὲ ἔγγραφον, παριστάνον πότε αὐτὰ τὰ κτήματα ἐπωλήθησαν καὶ πρὸς ὑμᾶς, εἶναι τὸ ἄλλο συμφωνητικὸν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἰδιοκτήτου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου σας, καὶ τοῦτο χρονολογεῖται εἰς τὰς 30 Νοεμβρίου, ἀναφέρει δὲ τιμὴν πωλήσεως λίρας 12,650. Ἀμφότερα τὰ ἰδιωτικὰ ταῦτα ἔγγραφα, τὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μας καὶ τοῦ ἰδιοκτήτου, ἀντήλλαξαν οἱ ὑπάλληλοί μας ἐν ἀντιγράφοις, (ἐπιβεβαιοῦντες τὸ ἴσον ἀπαράλλακτον διὰ τῆς ἰδίας του ἑκάτερος ὑπογραφῆς), καθ' ὃν καιρὸν συνέταξαν μεταξύ των τὸ συμβόλαιον τῆς συντροφικῆς ἀγορᾶς, διὰ νὰ δύνανται ν' ἀποδείξωσιν ἐν ἀνάγκῃ τὴν δολιότητα τοῦ ἰδιοκτήτου, περὶ ἧς ἀναφέρουσιν ἐν τῷ συμβολαίῳ των, καὶ ἐπὶ σκοπῷ καταδιώξεως αὐτοῦ ποινικῶς, καθότι τὰ αὐτὰ κτήματα δὶς ἐπώλησεν εἰς δύο πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῆς ἡμετέρας προθεσμίας. Αὗται λοιπὸν αἱ ἡμερομηνίαι τῶν ἐγγράφων δεικνύουσιν ἀναμφισβητήτως, ὅτι ἡ πώλησις ἐγένετο πρὸς ἐμὲ πρὶν 30 ὅλας ἡμέρας, καὶ κατόπιν πρὸς ὑμᾶς μετὰ 30 ὅλας ἡμέρας.

Ὥστε δὲν νομίζετε ἀπορίας ἄξιον πῶς συγχρόνως μὲ ἐμὲ σᾶς ἀνήγγειλεν ὁ ἄνθρωπός σας ὅτι „ἡ ἀγορὰ ἐγένετο ὁριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως διὰ λ/σμόν σας“, καὶ δὲν ἕπεται ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ἄνθρωπός μου ἦτο κατὰ τοῦτο ἐντὸς τῆς ἀληθείας, ἣν καὶ ἐγὼ τοιαύτην σᾶς μετέδωκα, μαρτυρουμένην ἐξ αὐτοῦ τοῦ συμφωνητικοῦ του, ὅτι δὲ τοὐναντίον ὁ ὑμέτερος ἀπεῖχεν αὐτῆς πολλὰ στάδια [1], ὡς δεικνύει ἡ χρονολογία τοῦ συμφωνητικοῦ του; Ἐντεῦθεν δὲ ὁρμώμενος ἐξηγάγετε ἄλλην ἰδέαν καὶ ἀπεδώκατε ἄλλην σημασίαν παρὰ τὴν ἁρμόζουσαν εἰς τὴν φράσιν τῆς προηγουμένης ἐπιστολῆς μου, ἣν ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ὁ γραμματεύς μου φθάσας εἰς Λάρισσαν ηὗρεν ὅτι τὰ πράγματα εἶχον πάρει ἄλλον δρόμον παρὰ τῶν ἐκεῖ ὑπαλλήλων μας καὶ ὅτι δὲν ἦσαν ὅπως ἀπὸ ἐδῶ τὰ ἐγνωρίζαμεν. Καὶ δὲν ἔχει οὕτω, ἀφοῦ ἐντεῦθεν ἀνεχώρησε γινώσκων τί μοι ἐτηλεγραφήσατε καὶ ἐγράψατε, καὶ πεπεισμένος ὅτι ἅπαξ συνεννοηθέντων ἡμῶν οὐδεὶς ἀνταγωνισμὸς ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων σας ἦτο δυνατὸν νὰ συμβῇ, καὶ ὅμως εἶδεν αἴφνης ὅτι ἀνταγωνισμὸν, καὶ σπουδαῖον μάλιστα, ἤγειρεν ὁ ἄνθρωπός σας πλειοδοτήσας διὰ μιᾶς 1150 [2] λίρας! Ἀκολουθήσατε, σᾶς παρακαλῶ, τὴν σειρὰν ὅλην τῶν γεγονότων ἐν τῇ ἐπαναγνώσει τῆς λεπτομεροῦς ἐκθέσεως αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς παρὰ τοῦ γραμματέως μου, καὶ αὐτοῦ τοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μας συμβολαίου, λάβετε ὑπ' ὄψιν τὰ σημεῖα ὅλα, τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἔφθασεν ἐκεῖ, τῶν τερτιπίων τοῦ Ὀθωμανοῦ καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀμφοτέρων ἡμῶν ὑπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ σχηματίσητε πλήρη τὴν γνῶσιν τῶν πραγμάτων, ἐξ ὧν πᾶς δισταγμὸς καὶ ἀμφιβολία θέλει σᾶς λείψει περὶ τοῦ ἀληθοῦς καὶ δικαίου, διότι τὰ ὅρια τῆς ἐπιστολῆς δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν ἀκριβῆ παράστασιν τῶν λεπτοτήτων, ἃς δύναταί τις μόνον διὰ τῆς κρίσεως νὰ σχηματίσῃ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀτυχοῦς συρείας [3]. Τὰ δὲ τηλεγραφήματα, ἅτινα μοὶ ἀναφέρετε,

[1] Τί πταίει ὁ δυστυχὴς ὑπάλληλος, ἐὰν ὁ κύριος πλάττῃ οἴκοθεν ταῦτα περιερχόμενος εἰς ἀντιφάσεις πρὸς ἑαυτόν;

[2] Μὴ λησμονηθῇ ὅ,τι ἔγραφεν ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ του καυχῶν ἢ καταγγέλλων βεβαίως ταῦτα „ὁ ἄνθρωπός σας, καθ' ἃ μοὶ γράφουσιν ἐκ Λαρίσσης, ἔδωκε περισσότερον 500 ὀθωμ. λίρας εἰς συμφωνίαν τὴν ὁποίαν εἶχον κάμει πρότερον“.

[3] Ἐν ἄλλαις λέξεσιν: „Ἀναμνήσθητι τί μοι ἔγραφες, σκέφθητι τί οἱ ἄνθρωποί σου (κατ' ἐντολήν σου βεβαίως) ἐνήργησαν καὶ ἔπραξαν, καὶ ἀντιλήφθητι, ἂν δύνασαι, τῶν λεπτῶν ἐκείνων αἰσθημάτων, ὅσα συλλαμβάνει ἕκαστος περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ οὕτω πως φερομένου“.

*

καὶ ὧν εἶχε γνῶσιν ὁ γραμματεύς μου, ὡς σᾶς ἔγραψε, καὶ ἐκεῖνο μάλιστα εἰς τὸ ὁποῖον προσυπεγράφετο καὶ ὁ Μαλλὴχ, χρονολογεῖται ἀπὸ 8 ἢ 9 Δεκεμβρίου—2 δηλ. ἢ 3 ἡμέρας μετὰ τὸ συμφωνητικὸν τῶν ἀνθρώπων μας (40 δὲ [*]) ἀπὸ τῆς πρώτης ἀγορᾶς μου) ὅτε μόνον ὁριστικῶς ὁ ἰδιοκτήτης ἔδωσε τὸν λόγον του (ὄχι καὶ τὸ ἐπίσημον ταχρίρι—τοῦτο ἐδόθη μετὰ ἄλλας 2 ἀκόμη ἡμέρας—) εἰς τὸν Μαλλὴχ, ἀφοῦ πλέον ὁριστικῶς ἀπηλπίσθη παρὰ τῶν ἀνθρώπων μου νὰ τῷ πληρώσουν τὰς 14,200 λίρας, ὡς ἐπανειλημμένως τοῖς ἐμήνυσε νὰ τελειώσουν, αὐτοὶ δὲ ἀπολύτως ἠρνήθησαν, συνεπείᾳ τοῦ μετὰ τοῦ ὑμετέρου συμφωνητικοῦ των.

Τούτων λοιπὸν οὕτως ἐχόντων, ὡς ἤδη ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράφων τὰ ἐγνωρίσατε, δὲν νομίζω ὅτι δύναται δικαίως νὰ λεχθῇ, ὅτι ἄγνωστοι εἶναι καὶ εἰσέτι ἀκατάληπτοι οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐγένετο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μας ἡ γενομένη συμφωνία, λόγοι οἵτινες ἔχουσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν πᾶσαν συνηγορίαν τοῦ δικαίου, διότι οἱ ὑπάλληλοί μας ἀχαλιναγώγητοι ἕως τότε ὑπὸ τῆς ὀρθῆς κρίσεως ἀντεπολεμοῦντο ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως ἡμῶν, ζητοῦντες ἕκαστος διὰ τῶν χρημάτων μας νὰ δείξῃ δι' ἑαυτὸν ἱκανότητα, κακῶς ἐννοουμένην, κατόπιν ὅμως διὰ τῆς συμφωνίας των ἔδειξαν ἱκανὴν φρόνησιν καὶ πιστὴν ὑπηρεσίαν τοῦ συμφέροντός μας καταλήξαντες εἰς τὸ λογικώτερον καὶ τιμιώτερον ἀποτέλεσμα, ὅπερ καὶ ὑμεῖς τοιοῦτον εὑρίσκετε.

Ἀλλὰ θεωρεῖτε κυρίως ἄτοπον ὅτι τὴν συμφωνίαν των ταύτην ὑπέγραψαν οὐχὶ ὡς ἄτομα ἀλλ' ὡς ἔχοντες δῆθεν ἐντολὴν ἡμῶν. Τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως φρονῶ ὅτι οὕτως ὤφειλε νὰ γίνῃ, διότι ἕκαστος αὐτῶν δὲν ἦτον ὁ ἴδιος ἀγοραστὴς δι' ἑαυτόν, ἀλλ' ἐντολοδόχος ἡμῶν διὰ τὴν ἀγορὰν ταύτην, καὶ ὤφειλον ἐπαληθῶς νὰ διατυπώσουν τὴν συμφωνίαν των. Ἀφοῦ δὲ εἶχον παρ' ἡμῶν ἐντολὴν ν' ἀγοράσουν διὰ λ/σμόν μας, ἔκαμαν ἀκριβῆ χρῆσιν αὐτῆς, καὶ ταύτην μόνον ἐξεπλήρωσαν ἀγοράσαντες. Ἀλλά, διατί, φίλε ἀγαπητέ, μετατοπίζετε τοῦτο ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν πραγματικὴν θέσιν του, καὶ διὰ τοῦτο ἐξάγετε συμπεράσματα, μὴ κατάλληλα; Χαρακτηρίζετε δηλ. τὴν συμφωνίαν ὡς πώλησιν, ἐνῷ δὲν εἶναι, τοι-

[*] Ὅρα ἐπιστολῆς Χρ. Ζωγράφου σελ. 4 „συγχρόνως“ καὶ „μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον“ δηλ. μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀφ' ὅτου ἀντήλλαξαν τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ κ. Ζάππα. Τοῦτο εἶναι τὸ σύγχρονον καὶ τὸ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον!

αὐτη. Πρόκειται περὶ κτημάτων, τὰ ὁποῖα ἠγοράσθησαν ἐπ' ὀνόματί μου ἕνα μῆνα πρίν, καὶ κατόπιν μετὰ ἕνα μῆνα ἐπ' ὀνόματι ὑμῶν ἢ ἄλλου—ἀδιάφορον—ἀλλ' ἀγορὰν ἰδανικήν, ὡς ἀπεδείχθη ὕστερον· πρόκειται περὶ συμφωνίας γενομένης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μας 5 ἡμέρας πρὸ τῆς ὁριστικῆς ἀγορᾶς, ἥτις ἄγνωστον ἦτο τότε ἐπ' ὀνόματι τίνος τῶν δύο μας ἤθελε τελειώσει. Τὸ συμβόλαιόν των ἀποδεικνύει ὅτι τὰ κτήματα ταῦτα εἶχον καταντήσει ὡς νὰ ἐπωλοῦντο ἐπὶ δημοπρασίας, καὶ ἑπομένως ἠδύνατο καὶ τρίτος τις ἐκτὸς ἡμῶν, πλειοδοτῶν, νὰ τ' ἀγοράσῃ, ὅπερ σημαίνει ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συμφωνίας δὲν ἦσαν οὔτε ἰδικά σας οὔτε ἰδικά μου, καὶ ἂν τρίτος τις τὰ ἠγόραζε, τί σᾶς ἀνῆκεν ἐξ αὐτῶν ἢ τί μοι ἀνῆκε διὰ νά μοι πωλήσητε ἢ νὰ σᾶς πωλήσω; Οὐδέν. Ὁ ἄνθρωπός σας λοιπὸν δὲν ἐπώλησε κανὲν κτῆμά σας, ἀλλ' ἐσυμφώνησε μετὰ τοῦ ἐμοῦ, χάριν τοῦ συμφέροντος ἀμφοτέρων ἡμῶν νὰ τ' ἀγοράσωσι συντροφικῶς, διότι ἄλλως πως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τ' ἀγοράσωσι κατὰ τὴν ἐντολήν μας, εἰμὴ ὅστις τῶν δύο ἤθελε προχωρήσει περισσότερον τοῦ ἄλλου εἰς τὴν πλειοδοσίαν. Τοιαῦται συμφωνίαι καὶ πράξεις δὲν εἶναι πρωτοφανεῖς οὐδὲ σπάνιαι ἐν τῷ ἐμπορικῷ κόσμῳ, ἀλλ' εἶναι συνηθέσταται καὶ ἀναγνωρίζονται ὡς νομιμώταται. Εἰς τὴν συμφωνίαν των δὲ ταύτην ἕκαστος ἀνευρίσκει τὴν χρηστὴν συνείδησιν τῶν ὑπαλλήλων πρὸς τοὺς προϊσταμένους των, ἥτις καὶ μόνη τὴν ὑπηγόρευσεν ἄνευ ἰδιαιτέρου συμφέροντος αὐτῶν ἢ τινος πλεονασμοῦ συμφέροντος τοῦ ἑτέρου τῶν ἐντολέων των. Περὶ ἀγορᾶς λοιπὸν πρόκειται καὶ οὐχὶ πωλήσεως, ἥτις οὔτε ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ δύναται νὰ ἐννοηθῇ. Καὶ ἐν τῇ γενομένῃ προσθήκῃ κάτωθι τοῦ συμβολαίου κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀγορᾶς, τί φαίνεται; ὅτι καὶ ἡ ἀξία τῶν κτημάτων καὶ τὰ ἔξοδα τῶν ἐπισήμων τῆς ἀγορᾶς ἐγγράφων ἐμοιράσθησαν ἐξ ἡμισείας παρ' ἀμφοτέρων, καὶ ἐκπληρωθέντος οὕτω τοῦ κυρίου ὅρου τῆς συμφωνίας των—τοῦ τῆς συντροφικῆς ἀγορᾶς—ἤρθη ἀμέσως καὶ ἡ ἐξασφαλίζουσα τὴν συμφωνίαν των κατάθεσις τῶν 2000 λιρῶν. Ἐὰν ὅμως ἡ πρώτη ἰδανικὴ ἀγορὰ διὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου θεωρῆται ἰσχύουσα, τότε ἰσχυροτέρα εἶναι ἡ γενομένη πρὸς ἐμὲ πρίν, καὶ θὰ δικαιοῦμαι ἑπομένως καὶ ἐγὼ νὰ εἴπω ὅτι ἦσαν κτήματά μου καὶ κακῶς μοῦ ἀφηρέθησαν. Λοιπόν, ἀγαπητὲ φίλε, εἶναι δίκαιον νὰ μὴ ἔχητε τοὺς φόβους, οὓς ἐκφράζετε ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας, διότι οὐδὲν κακὸν

SISMANOGLIO MEGARO

προηγούμενον γίνεται ἐκ τούτου, δίδον δικαιώματα εἰς πωλήσεις κτήματός σας ἐν ἀγνοίᾳ σας. Ἐὰν δὲ ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἐπειδὴ ἀληθῶς ὡς φίλος σας δὲν ἐπιθυμῶ τὸ κακόν σας οὐδὲ τὴν ζημίαν σας, διότι „φίλος ἐπιζήμιος ἐχθρὸς ἐπικαλεῖται“ ἔστε ὑπερβέβαιος ὅτι πρῶτος ἐγὼ ἤθελον ἀποκηρύξει τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ ἀνομολογήσει τὸ παράνομον αὐτῆς.

Τὴν ὅλως φιλικὴν εἰλικρίνειαν τῆς παρούσης μου θὰ κρίνετε καὶ ἐκτιμήσετε ἀναμφιβόλως, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ φράσις ἐκείνη τῆς πρώτης ἐπιστολῆς μου, ἣν μοὶ σημειοῦτε ἤδη, εἶχεν, ὅτι „δυνάμεθα νὰ συνεννοηθῶμεν ὕστερον περὶ τούτου, ἂν ἡ προσθήκη αὐτῶν εἰς τὰ Καλύβια δὲν ἦτον ἀπολύτως ἀναγκαία“. Ὑπεσχέθην ὀλιγώτερον, κατὰ τὸ σύστημά μου, ἀπὸ τὸ ὅ,τι θὰ ἠδυνάμην νὰ πράξω· ὅτι δὲ εἰς μάτην δὲν ὑπεσχέθην, ἀποδεικνύει ὁ τρόπος μεθ' οὗ ἐνήργησα, ἀποστείλας διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἄνθρωπον ἐκεῖ. Ἐπεκρότησα δὲ εἰς τὴν δοθεῖσαν λύσιν, ἅμα μοὶ ἀνηγγέλθη, ἣν ἐθεώρησα καὶ ἐχαιρέτισα ὡς καλὸν οἰωνὸν καὶ ὡς ἀπαρχὴν στενωτέρου μεταξύ μας συνδέσμου περὶ τοιαύτας καὶ οἰασδήποτε ἄλλας συνεννοήσεις· κολακεύομαι δὲ νὰ μὴ ἀποβάλω τὴν ἰδέαν καὶ τὴν ἐλπίδα ταύτην, πεποιθὼς ὅτι γενομένων ἤδη ἀκριβεστέρων τῶν μεταξύ μας τούτων ἐξηγήσεων, θὰ ἔχητε τὴν φιλικὴν καλωσύνην νὰ μὴ ἐπιμείνητε εἰς τὴν ἐναντίαν ἰδέαν τοῦ νὰ δώσητε εἰς τὸν ἄνθρωπόν σας τὰς δεούσας διαταγὰς, ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ ἐμοῦ καὶ ἐκτελέσωσι τὸ ταχύτερον καὶ τοὺς λοιποὺς ὅρους τῆς συμφωνίας των.

Δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν τῶν φιλικῶν αἰσθημάτων μου καὶ τῆς πρὸς ὑμᾶς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως, μεθ' ὧν διατελῶ

φίλος καὶ συμπατριώτης

(Ὑπογρ.) ΚΩΝΣΤ. ΖΑΠΠΑΣ.

Ἔλαβε δὲ τὴν ἑξῆς τοῦ κ. Χρηστάκη ἀπάντησιν.

Ἐν Παρισίοις, τῇ $^{7}/_{19}$ Ἀπριλίου 1881.

Ἀξιότιμε φίλε καὶ συμπατριῶτα,

Ἔλαβον τὴν ἀπὸ τῆς 31 τοῦ λήξαντος φίλην ἐπιστολήν σας. Εἰς ταύτην βλέπω μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὰ φιλικὰ

SISMA MEGAFOGLIO

ἡμῶν αἰσθήματα, μολονότι ἔκ τινων τελευταίων διαβημάτων ἡ πεποίθησίς μου διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ φιλίαν σας εἶχέ πως διασαλευθῆ, οὐχ ἧττον ἀποδίδων αὐτὰ εἰς ξένας εἰσηγήσεις πιστεύω νῦν ὅτι διατηροῦνται ταῦτα πάντοτε ἀνέπαφα, ὡς καὶ παρ' ἐμοί, λυποῦμαι ὅμως σφόδρα ὅτι δὲν ἠδυνήθην νὰ σᾶς δώσω νὰ ἐννοήσητε περὶ τοῦ δικαίου τῆς μὴ ἀναγνωρίσεώς μου πράξεως γενομένης παρὰ τοῦ ὑπαλλήλου μου ἐν τελείᾳ ἀγνοίᾳ μου καὶ ἄνευ τῆς διαταγῆς μου, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀποδοχὴ ἕνεκα τούτου μοὶ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος· ὡς πρὸς δὲ τὸ νὰ συνεργασθῶμεν φιλικῶς διὰ πᾶσαν ἄλλην ἐν τῷ μέλλοντι ἐργασίαν κοινῆς ὠφελείας, εἶναι καὶ ἡ ἰδική μου ἐπιθυμία τοιαύτη· σκοπεύων δέ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, νὰ κάμω προσεχῶς ἓν ταξείδιον μέχρι Βιέννης, θὰ προσπαθήσω νὰ καταβῶ εἰς Βουκουρέστιον, ἔνθα θὰ ἔχω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἴδω προσωπικῶς καὶ σφίγξω τὴν χεῖρά σας μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Ἐπὶ δὲ τούτοις διατελῶ πρόθυμος

φίλος καὶ συμπατριώτης

(Ὑπογρ.) ΧΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι τὸ ἐπισφράγισμα τῆς εὐθύτητος τοῦ ἀνδρός, μαρτυροῦσα ὡς ἐκ περισσοῦ πόσην εἶχε πίστιν εἰς τὸ ἑαυτοῦ δίκαιον, οὗτινος ἐν μέσῳ σταδίῳ καταλείπει αἴφνης τὴν ὑπεράσπισιν κατασχεθεὶς ὑπὸ παντελοῦς ἀγρυξίας καὶ μένων ὡς ἐνεὸς ἀπέναντι τῶν ἀναντιρρήτων ἀληθειῶν καὶ τῆς ἀκαταμαχήτου τῶν πραγμάτων λογικῆς, ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο ἡ εἰς ἣν δῆθεν ἀπαντᾷ οὗτος ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ζάππα. Αἱ τετριμμέναι ἐν αὐτῇ φράσεις καὶ οἱ κοινοὶ τόποι ἐλέγχουσι πλήρη ἀπουσίαν τῆς μέχρι κόρου ἐπαναληφθείσης εἰλικρινείας του, τὴν παρουσίαν δὲ καὶ πάλιν τῆς ἀτερποῦς ἐκείνης αἰσθηματολογίας, οὐδὲν κοινὸν ἐχούσης ἐνταῦθα. «Ἀπορία ψάλτου βήξ» καὶ ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος ἀπογυμνωθεὶς τέλεον τῆς ἀλωπεκῆς καὶ ἐξαντλήσας ὅλα τὰ κεφάλαια τῆς στρεψοδικίας, ἐν εὑρίσκει πλέον καταφύγιον τὸ «οὐ με πείσῃς κἂν με πείσῃς» καὶ μόνον ἐπιτρέπει εἰς ἑαυτὸν νὰ ἐπι-

σείῃ τὴν γνωστὴν σημαίαν του, ἀναγράφουσαν τὸ σύμβολον ἐκεῖνο τῶν εὐκλεῶν ἡμερῶν του «ἔτσι θέλω· ἀδιαφορῶ δὲ τίνα μὲ ὀνομάζουσιν οἱ ἄνθρωποι!» Τούτου λοιπὸν καλῶς πλέον νοηθέντος, ἐτέθη εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τὸ τελευταῖον ὅριον τῆς περαιτέρω ἀσκόπου ἀλληλογραφίας.

Εἰς τίνας, ἀναξίας ἀνδρὸς τιμίου καὶ σοβαροῦ, κατέφυγεν ἡ ἐξοχότης του ἐν τῷ μεταξὺ προφάσεις — μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν περιφήμων ἐκείνων ἐπιχειρημάτων τῆς προτελευταίας ἐπιστολῆς του — δικαιολογῶν ἑαυτόν, οὐδὲ παιδιᾶς καὶ κώμου χάριν ὀφείλει τις νὰ μνημονεύσῃ· ἀλλὰ μεταξὺ τούτων δὲν δύναμαι νὰ παρέλθω ἐν σιγῇ τοὺς ἑξῆς λόγους του: «Τί πταίω ἐγώ, ἂν ὁ ἄνθρωπός μου τοὺς ἠπάτησεν; ἂς καταδιώξωσιν αὐτὸν ποινικῶς καὶ ἂς τὸν τιμωρήσωσιν»! Ἐν τούτῳ τί πρῶτον τί δ' ὕστερον νὰ θαυμάσῃ τις; Ἄπορον ἀληθῶς εἶναι πῶς ὁ νοήμων ἄλλως τε δοκῶν κ. Χρ. Ζωγράφος, ὁ ἐπὶ μακρὸν ἤδη ζῶν καὶ τριβόμενος ἐν μεγάλαις καὶ πεπολιτισμέναις κοινωνίαις, ὁ ἀξιῶν νὰ κατέχῃ θέσιν τινὰ μεταξὺ τῶν σημαινόντων ὁμογενῶν, πῶς, λέγω, αὐτὸς οὗτος νὰ ἐπιτρέπῃ ἑαυτῷ νὰ καταφορᾶται ἐκ τῶν ἰδίων του λόγων ἐστερημένος τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων τοῦ τί ὀφείλει εἶναι καὶ πῶς συμπεριφέρεσθαι πάντα μὲν κοινωνικὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς πρὸς ἄλλους σχέσεις του, πολλῷ δὲ μᾶλλον τὸν ἀξιοῦντα ἀνωτέραν τινὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ περιωπήν! Διότι οὐδεὶς ἄλλος θὰ ἐτόλμα νὰ εἴπῃ «γινώσκω ὅτι ὁ ὑπάλληλός μου σὲ ἠπάτησεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀπάτη ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον μου, οὐ μόνον δὲν τὸν τιμωρῶ ἀλλ' ἐγκρίνω καὶ ἀποδέχομαι αὐτήν· καὶ ἐγὼ μὲν τὸν διατηρῶ, ἐν τῇ θέσει του, σὺ δὲ τιμώρησέ τον, ἂν θέλῃς, ἀρκεῖ νὰ φυλαχθῇ ἀπαραμείω-

τον τὸ ἐκ τῆς ἀπάτης ἐκείνου κέρδος ἐμοῦ»! Καὶ λοιπὸν τί ἄλλο εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς κλεπταποδοχῆς; Οὕτως ἐννοεῖ τὸν τίμιον χαρακτῆρα καὶ τὴν εὐγενῆ ἀνατροφὴν ὁ μεγαλωνυμούμενος ἐξοχώτατος Χρηστάκης Ἐφέντης. Καὶ ὅμως ἐν τῷ ὑπαλλήλῳ αὐτοῦ ἀλλοίαν περὶ τοῦ πράγματος ἰδέαν εὑρίσκει τις, διότι καὶ μέχρι τοῦ νῦν δὲν παύει οὗτος ὁμολογῶν ὅτι ἐν χρηστῷ συνειδότι προέβη εἰς τὰς συμφωνίας τοῦ συμβολαίου καὶ δυσφορεῖ ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν τῷ ἐπιτρέπει τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν ὁ παρ' οὗ τοῦτο ἐξαρτᾶται κ. Χρ. Ζωγράφος! Διδασκόμεθα λοιπὸν οὕτως, ὅτι οὐχὶ τὸ μέταλλον, τὸ διακρίνον καὶ χωρίζον εἰς τάξεις κοινωνικὰς τοὺς ἔχοντας καὶ μὴ ἔχοντας αὐτό, ἀλλ' ἡ φύσις, ἀλλ' ἡ ἀνατροφὴ κάμνει τὸν ἄνθρωπον!

Εἶπον ἐν προοιμίῳ ὅτι τὸ σύνολον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ πολλοῖς ἄλλοις ἐνδιαφέρει. Καὶ πράγματι πολλοὶ ἀριστεύοντες ἐκ τῶν ὁμογενῶν καὶ φίλοι, ἐν Παρισίοις διατρίβοντες, πόσον δὲν ἐμόχθησαν μετὰ πλείστου ἐνδιαφέροντος μεσολαβήσαντες (καὶ ἀπέναντι τῶν εὐχαριστιῶν τοῦ κ. Ζάππα ἐν κοινῷ ἀπαντῶντες «κάμνομεν καθῆκον τιμίου ἀνθρώπου») νὰ πείσωσι τὸν κ. Χρ. Ζωγράφον περὶ τοῦ ὀρθοῦ καὶ δικαίου; Ἀλλ' εἰς μάτην· οὐδὲν ἴσχυσαν ἀπέναντι τῶν ἀμεταβλήτων τοῦ ἀνθρώπου ἠθικῶν ἀρχῶν! Τὰ Προξενεῖα καὶ αἱ Πρεσβεῖαι, ἀφ' ὧν διῆλθον τὰ ἔγγραφα πρὸς ἐπικύρωσιν· οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ γινώσκοντες τὰ πρῶτα συμβάντα· τὰ συμβούλια τῶν νομομαθῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, κρίναντα καὶ ἀποφανθέντα ὑπὲρ ἡμῶν, πάντες οὗτοι ἔχουσι βεβαίως τὴν περιέργειαν νὰ μάθωσι τί τέλος πάντων ἐγένετο.

Μετὰ ἔτος ὅλον, κατατριβὲν εἰς ἀλληλογραφίας καὶ

φιλικὰς ἀποπείρας εἰρηνικῆς λύσεως, οὐδεμία ἄλλη διέξοδος ἔμεινεν ἢ ἡ διὰ δικαστηρίου. Ἦτο τοῦτο τὸ τελευταῖον τῆς ἀνάγκης μέτρον, εἰς ὃ ἐξεβίαζεν ἄκοντα καὶ μὴ βουλόμενον τὸν κ. Ζάππαν ἡ τοιαύτη τοῦ Ἐφέντη συμπεριφορά· μόλις δὲ ἀρχομένου τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου ἐγένετο τὸ πρῶτον πρὸς τοῦτο βῆμα, ἐγκαλεσθέντος τοῦ κ. Ἀβραὰμ Καμόντου, ὡς φαινομένου ἀγοραστοῦ. Τότε δὲ μόλις καὶ ὁ Ἐφέντης ὑπέκυψεν εἰς τὴν πίεσιν τοῦ κ. Καμόντου νὰ προβῇ εἰς συμβιβασμόν, καὶ ἐπρότεινε νὰ δώσῃ ἀποζημίωσιν 2000 λίρας. Ὁ κ. Ζάππας πρὸς τοὺς φίλους κ.κ. Ξ. Ζωγράφον καὶ Γ. Κορωνιὸν, οἵτινες τῷ διεβίβασαν ταῦτα, ἀπήντησε τηλεγραφικῶς, ὅτι προσφέρει τὸ αὐτὸ ποσὸν καὶ ἔτι πλέον, τοὺς τόκους δι' ἓν ἔτος τῶν χρημάτων τῆς ἀναλογίας τοῦ κ. Χρηστάκη καὶ πᾶν ἐπισυμβὰν εἰς αὐτὸν ἔξοδον, διὰ νὰ παραιτηθῇ τῆς κυριότητος τῶν κτημάτων· ἀλλ' αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐξαιρέτου φιλοτιμίας καὶ δικαιοσύνης, ἣν καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς ὑποθέσεως ἀνέπτυξεν ἡ ἐξοχότης του, ἔμενον καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἀκλόνητοι, ἀναλλοίωτοι· οὐδὲν ἐσκέφθη καὶ τόρα οὐδὲ ἔμελλεν αὐτῷ ἐὰν ἐπὶ ἔτος ὅλον ἐκαρπώθη ἀκέραιον τὸ εἰσόδημα τῶν κτημάτων, οὗτινος τὸ ἥμισυ ἀνῆκε τῷ κ. Ζάππᾳ, καταβαλόντι ἔκτοτε τὸ τῆς ἀναλογίας του τίμημα—περὶ ὧν χρημάτων, ἐν παρόδῳ εἰρήσθω, ὁ κ. Χρηστάκης καίτοι ἀρνούμενος ν' ἀναγνωρίσῃ τὰς λοιπὰς συμφωνίας, δὲν ἐνόμισεν ὅμως καὶ συγχρόνως καθῆκον τιμίας δοσοληψίας νὰ προσθέσῃ ἐν ταῖς πρὸς τὸν κ. Ζάππαν ἐπιστολαῖς του ἢ νὰ εἴπῃ ποτέ τι εἴς τινα τῶν φίλων, ἀλλ' ἐσίγησεν ἐντελῶς, ὡς περὶ ἀνυπάρκτου τινός, καὶ ἠνείχετο εὐχαρίστως τὸ βάρος αὐτῶν. Καὶ ἐνέμεινε λοιπὸν εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο. Ὁ δὲ τὰς δίκας καὶ ἔριδας ἐκ συστήματος ἀποφεύγων κ.

SISMANOGLIO MEGARO

Ζάππας καὶ τὴν ἡσυχίαν ἑαυτοῦ καὶ τῶν φίλων περὶ πολλοῦ ποιούμενος, εἰς σπουδαιότερα δὲ ἄλλα καὶ οἰκειότερα τοῦ προορισμοῦ του κρίνων χρησιμωτέραν τὴν ἐνασχόλησιν τοῦ πνεύματος αὐτοῦ «ἔδωκε τόπον τῇ ὀργῇ» καὶ συνήνεσε ν' ἀφήσῃ τὸν ἀγαθόν του συμπατριώτην χαίροντα ἐπὶ ταῖς δάφναις καὶ τῷ ἀνταξίῳ ἑαυτοῦ θριάμβῳ του τούτῳ!

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ τέλει εὐκόλως εἰκάζων τὴν κυριεύουσαν τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου ταραχὴν καὶ ὀδύνην ἐπὶ τῷ φόβῳ μὴ ἡ τελευταία αὕτη ἐλευθεριότης του προσεπόρισέ τι κέρδος εἰς τὸ βαλάντιον τοῦ κ. Ζάππα, σπεύδω πρὸς παρηγορίαν του διαβεβαιῶν αὐτὸν ἐν γνώσει ὅτι αὕτη δὲν ἤρκεσε νὰ καλύψῃ τόκους τῶν χρημάτων, ὅσα ἐπὶ ἓν ἔτος τῷ κατεκράτησεν, ἐμβαστικά, ἀσφάλιστρα ὁλοκλήρου τοῦ ποσοῦ, ἔγγραφα, διαμαρτυρήσεις, ταξείδια κτλ. ὅσα «καίτοι δὲν ἐπεθύμει νὰ σφετερίζωνται «μὲ τοιοῦτον τρόπον ἐξ ἑνὸς τῶν ἀρίστων πατριωτῶν του, «τοῦ ὁποίου ὅλαι αἱ πράξεις γίνονται πρὸς τὸ καλὸν τοῦ «ἔθνους» κατὰ τὴν εἰλικρινεστάτην τῆς πρώτης ἐπιστολῆς του ἔκφρασιν, ἐσφετερίσθησαν ὅμως μὲ τοιούτους ἀκατονομάστους τρόπους, οἷοι οἱ ἐκτεθέντες, τοὺς ὁποίους μετῆλθε παραδειγματικῶς αὐτὸς οὗτος ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Χρηστάκης Ἐφέντης!

Κλείων τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν ἔχω ἐν ὕστερον καθῆκον, ν' ἀπολογηθῶ καὶ ὑπὲρ τῆς πράξεώς μου ταύτης πρὸς τὸν κύριον Κωνσταντῖνον Ζάππαν.

Συγγνῶτε, σεβαστέ μοι κύριε, ἐὰν ὑμεῖς ἐκ τῆς ὑψηλῆς θέσεως, εἰς ἣν ὁ βίος, αἱ ἀρχαὶ καὶ ὁ καθόλου χαρακτὴρ ὑμῶν σᾶς ἀνεβίβασαν ἐνώ-

πιον τοῦ ἔθνους ὅλου, ὅπερ ἀναγνωρίζον καὶ ἐκτιμῶν ταῦτα στρέφει μετὰ σεβασμοῦ πρὸς ὑμᾶς διάνοιαν καὶ καρδίαν, σύγγνωτέ μοι, λέγω, ἐὰν ἐκ τῆς περιωπῆς ταύτης κρίναντες ἀναξίαν ὑμῶν τὴν δικαστικὴν πάλην, βλέπετε αἴφνης ἐμὲ ἐκκαλοῦντα τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἀνώτερον δικαστήριον, τὸ τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ ἐπικαλούμενον τὴν πολλῷ σεβαστοτέραν ἐτυμηγορίαν αὐτοῦ. Δὲν ἐζήτησα ἐκ προτέρων τὴν συγκατάθεσιν ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀποτραπῶ τοῦ σκοποῦ καὶ ἐπηρεασθῶσιν αἱ ἰδέαι καὶ σκέψεις μου. Ἐὰν ὑμεῖς ἐν τῇ γνώσει τῶν πραγμάτων καὶ τῇ εὐθυκρισίᾳ σας δὲν ἀποδίδητε εἰς ἐμήν τινα ἔλλειψιν τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποστολῆς μου, ἐγὼ ὅμως θεωρῶ ἐν ἐμοὶ προσβαλλόμενα τὰ μόνα δύο τῆς ὑπάρξεώς μου ἠθικὰ κεφάλαια, τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν οἱανδήποτε ἱκανότητά μου· ἀμφότερα ταῦτα καιρίως ἐτρώθησαν ἀπέναντι ἄλλων μὴ εἰδότων, καὶ πολλὴν μ' ἐπότισε πικρίαν καθ' ὅλον τὸ λῆγον ἔτος ἡ μία στιγμὴ τῆς εὐπιστίας μου πρὸς ἄτομον γελωτοποιοῦν καὶ ἐμπαῖζον ὅ,τι πᾶς εὖ ἠγμένος ἔχει καὶ θεωρεῖ ἱερώτερον, τὸν λόγον τῆς τιμῆς καὶ τὴν ἀτομικὴν ἀξιοπρέπειαν. Εἶσθε γενναῖος, καὶ τῆς φιλοτιμίας προστάτης καὶ φύλαξ, καὶ γενναίους κατὰ τοῦτο ἀπαιτεῖτε καὶ τοὺς περὶ ὑμᾶς, ὅπερ δὲ πράττω εἶναι γενναῖον καὶ ἄξιον τῆς συγγνώμης σας. Μή μου μεμφθῆτε διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ἐπιστολῶν, διότι ἀπαραίτητον καθί-

στατο τοῦτο πρὸς ἐναργεστέραν ἀπεικόνισιν τῶν χαρακτήρων, ἐφ' ὧν ἀντανακλῶσιν ἐπιζῶντες ἐν ὅλῃ τῇ ἀκριβείᾳ τῆς εἰκόνος δύο γνωστοτάτων τῷ ἔθνει ἀνδρῶν Κ. Ζάππα καὶ Χρ. Ζωγράφου οἱ ἀθάνατοι οὗτοι τοῦ θείου Πλάτωνος λόγοι: «Τὸν ἐν δυνάμει καὶ τύχῃ μεγάλῃ καὶ ἀρχῇ βίον ἡ μὲν δικαιοσύνη ποιεῖ θεῖον, ἡ δὲ ἀδικία θηριώδη».

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ.

Ἐν τῇ πιστῇ ὅσον ἔνεστιν ἀφηγήσει ταύτῃ τῶν γεγονότων ἀπαντῶσι πολλαχοῦ ἐγκατεσπαρμένα στοιχεῖα πλεῖστα σταθερότητος, ἀνιδιοτελείας, ἱπποτισμοῦ, φιλοτιμίας καὶ φιλογενείας, χρῄζοντα ἰδιαιτέρας τινὸς ἀναπτύξεως· δὲν ἅπτομαι ὅμως τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, καίτοι εὕρηνται ἐν αὐτῷ πλεῖστα πρὸς τὸν σκοπὸν συμβάλλοντα, οἷον συγγενικὴ στοργή,[1]) πρὸς ἀνεψιοὺς λ. χ. καὶ τοιούτους, προσήνεια καὶ εὐπροσηγορία τοῖς ὑποδεεστέροις, ὑπηρέταις ἢ ὑπαλλήλοις ἢ καὶ ἄλλοις ἀμίσθοις, ἰδιάζουσα φρασεολογία ἐν ταῖς συζητήσεσι περὶ ἀπόντων ὁμογενῶν, εὐαρέστων αὐτῷ; (εἴησαν οὗτοι Ζάππαι ἢ Ζαρίφαι ἤ τινες ὅμοιοι)—ἅτινα πάντα ἐξ ἀκοῆς μόνον ἔχω μεθ' ὅλων τῶν μὴ ἐχόντων

[1]) Τορῶς κηρύττει τὸ βάθος τοῦ φίλτρου πρὸς τοὺς συγγενεῖς του ἡ ἀπὸ τῶν ἐτῶν τῆς ἐν Τουρκίᾳ εὐκλείας καὶ ἰσχύος του κάθειρξις ἀνεψιοῦ του ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Κ/πόλεως, ἀποτίοντος οὕτω τὰ ἀντίποινα τῆς συγγενείας του, δι' ἧς αὐτὸς μὲν ἀπετόλμησε νὰ νομίσῃ, ὅτι δικαιοῦται νὰ φανῇ πως ἀπαιτητικώτερος εἰς προστασίαν καὶ συνδρομὴν ζαπλούτου θείου, οὗτος δὲ ἐκόλασε τὴν αὐθάδη ἀξίωσιν τοῦ ἀνεψιοῦ πολιτογραφήσας αὐτὸν ἐφ' ὅρου ζωῆς ἐν τῷ μητρῴῳ τῶν φυλακῶν.

Περιττὰ ἐνταῦθα τὰ σχόλια!

τὴν εὐτυχίαν τῆς ἐγγύθεν γνωριμίας τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' ἐκλέγω τῶν τοῦ εὐρυτέρου καὶ δημοσιοτέρου κύκλου του τὰ κυριώτερα.

Διασώζω ἐναύλους ἔτι ἐκ Θεσσαλίας τοὺς γογγυσμοὺς καὶ τὰς θλίψεις τῶν ταλαιπώρων ἐκείνων χωρικῶν κατοίκων τῶν κτημάτων του, παρ' οἷς τὸ ἀπὸ τῆς κυριότητος τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου εἰσαχθὲν σύστημα τῆς τοκογλυφίας ἔχει τι τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ ἀσύνηθες εἰς πάντα ἄλλον ἐκεῖ γαιοκτήμονα. Ὅπως ἡ ἄτεγκτος μακρὰ δουλεία καὶ οἱ καταθλιπτικοὶ μητρυιᾶς κυβερνήσεως φόροι ἀπεμύζησαν καὶ τὴν τελευταίαν τοῦ λαοῦ τούτου ἰκμάδα, διετέλει οὗτος μέχρις ἐσχάτων ἐν διηνεκεῖ στερήσει τῶν τε πρὸς τὸ ζῆν καὶ τῶν πρὸς ἐργασίαν ἀναγκαίων. Καὶ ὅμως ἐν τῷ λαῷ τούτῳ τῷ ἀκτήμονι ὑπάρχει ἡ μόνη παραγωγὸς δύναμις τῶν ἀπὸ τῶν κτημάτων σπουδαίων προσόδων τῶν ἰδιοκτητῶν. Ἔχουσιν ἄρα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἄμεσον καὶ ἰδιαίτατον συμφέρον νὰ χορηγῶσιν εἰς αὐτοὺς δάνεια πρὸς ἀγορὰν ἑκάστοτε καὶ ἀντικατάστασιν τῶν εἴτε ἀπαθνησκόντων εἴτε βίᾳ ἀφαιρουμένων αὐτοὺς ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ζώων, καὶ μάλιστα βοῶν ἀροτήρων διὰ τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν τῶν κτημάτων, καὶ πρὸς πορισμὸν τῶν τῆς συντηρήσεως κατ' ἐνιαυτὸν μέσων. Ὀφείλουσιν ἅμα οἱ ἰδιοκτῆται διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους νὰ τοῖς χορηγῶσι κατ' ἔτος προχείρως τὸ ὡρισμένον δι' ἕκαστον σπορέα ποσὸν σπόρου, ὃν οὗτοι ἀποδίδουσι κατὰ τὴν συγκομιδήν. Οὐδεὶς οὔτε τῶν πρώην ἰδιοκτητῶν ὀθωμανῶν οὔτε τῶν νῦν χριστιανῶν ἐφαντάσθη ποτὲ νὰ ἐπιβάλῃ τόκον εἰς τὰ δάνεια καὶ δέκατον εἰς τὸν σπόρον. Μόνος ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος εἰσήγαγε καὶ διατηρεῖ ἐν πλήρει ἰσχύϊ καὶ ἐφαρμογῇ τὸ μέτρον τοῦτο, τὰ μὲν δάνεια ἀκριβῶς ἐπιδωδεκατίζων, τὸν δὲ σπόρον ἐπιδεκατίζων! Ἀναλογισθήτω ἕκαστος πόσον διατελεῖ μακαρι-

SISMANOGLIO

στὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρὰ τῷ λαῷ ἐκείνῳ καὶ πόσον προτιμοτέρα καὶ ἀνεκτοτέρα ἡ κυριαρχία του τῆς τῶν προκατόχων ὀθωμανῶν!

Καὶ τοῦτο μὲν ὡς παράδειγμα θεμιτῆς ἀφιλοκερδείας, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ φιλογενείας, διότι χριστιανικοὶ καὶ ἑλληνικοὶ εἶναι οἱ ὅμιλοι τοῦ λαοῦ ἐκείνου.

Τῆς δὲ εἰς τὰς ἐπαγγελίας καὶ τοὺς λόγους σταθερότητος, τοῦ ἱπποτισμοῦ, τῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ καὶ πάλιν τῆς φιλογενείας του παραδείγματα ἔστωσαν τὰ ἑξῆς κυριώτατα:

Πρῶτον. Διετέλουν γραμματεὺς τοῦ ἐν Κ/πόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῷ 1875, προεδρεύοντος τοῦ σεβαστοῦ κ. Ἀλ. Πασπάτη, Ἰατροῦ, ὅτε μετὰ τὸ τέλος δημοσίου μαθήματος λογίας κυρίας, πυκνοῦ παρόντος ἀκροατηρίου καὶ αὐτοῦ τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου, προσελθὼν οὗτος εἰς τὸ προεδρεῖον, συνεδριάζον ἐν σώματι, προὔτεινε παχεῖ στόματι καὶ ὡς ἐν στιγμῇ κατανύξεως, ὅτι χορηγεῖ τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην, ὅπως μετασχηματισθῇ ἀμφιθεατρικῶς ἡ αἴθουσα. Εὐγνωμόνως, ὡς εἰκός, καὶ μετὰ χειροκροτήσεων ἀπεδέξατο τοῦτο τὴν εὐγενῆ πρότασιν, καὶ ἅμα τῇ πρώτῃ τοῦ Συλλόγου συνεδριάσει ἐξήγγελλεν αὐτήν, μετὰ χαρᾶς ἐπίσης χειροκροτηθεῖσαν· τῇ τοῦ Συλλόγου δὲ ἐντολῇ μετακαλεσάμενον τὸν ἀρχιτέκτονα κ. Ζ. Κλεάνθη ἀνέθετο αὐτῷ τὴν σύνταξιν τοῦ σχεδίου καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς δαπάνης, ἅπερ ἐν βραχεῖ παρασκευασθέντα ἀπεστέλλοντο τῷ γενναίῳ χορηγῷ! Ἐν τούτοις ἓξ παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη, καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἀναμένει εἰσέτι τὸν ἐκτελεστήν του...

Δεύτερον. Εἶναι ἤδη δεύτερον ἔτος ἀφ' οὗ τινὲς τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Κ/πόλει Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων διεσάλπιζον καταχωρίζουσαι ἀλληλογραφίας ἐκ Παρισίων,

καθ' ἃς ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος τελέσας μεγαλοπρεπῶς τοὺς γάμους τῆς θυγατρός του συνέδεσε τούτους μὲ μίαν εὐγενῆ ἰδέαν, τὴν ἵδρυσιν ἑλληνικοῦ Ναοῦ ἐν Παρισίοις, ἐλλείποντος τοιούτου. Δὲν ἐπανέλαβον πλέον αἱ αὐταὶ ἐφημερίδες τὴν συντέλεσιν καὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἔργου, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν ἔναρξιν ἀκόμη, ἥτις ἔσεται βεβαίως μέλλουσα!...

Ἐὰν δέ τις τῶν ὁμογενῶν ἐσκέπτετο τυχὸν νὰ ἐκτελέσῃ τοῦτο θὰ ἐπέχῃ ἤδη βεβαίως ὅπως μὴ ὑφαρπάσῃ τὴν πρὸς ὃν ἀνήκει τιμὴν τῆς τοιαύτης πρωτοβουλίας.

Τρίτον. Ὑπῆρξεν ἐποχή, καθ' ἣν οἱ ἐν Κ/πόλει ὁμογενεῖς τὸ ἑτοιμόρροπον τότε τοῦ κτιρίου τῆς Μεγ. τοῦ Γένους σχολῆς στοιχίζοντες μὲ τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ μὲ ὑπερχιλίας νεαρὰς τοῦ ἔθνους ὑπάρξεις, ἐν αὐτῇ φοιτώσας καὶ πάσῃ στιγμῇ κινδυνευούσας νὰ ταφῶσιν ὑπὸ ἐρείπια, συνῆλθον καὶ συνεσκέφθησαν περὶ ἀνοικοδομήσεως νέου τοιούτου. Ὁ κ. Χρ. Ζωγράφος, ὡς ὁ κορυφαῖος τῶν ἐκεῖ πλουσίων, ἔσχε τὴν γενναίαν ἀπόφασιν τῆς ἰδίᾳ δαπάνῃ ἱδρύσεως αὐτοῦ· ἀλλὰ πῶς αὕτη δὲν ἐπραγματοποιήθη, καὶ διατί ἀφῆκε τὴν μεγάλην τοῦ ἱδρυτοῦ τιμὴν μετὰ ἐξ ἔκτοτε ἔτη, ὁ μὴ τόσον ὑποχωρῶν ἀπέναντι ἄλλων, εἰς τὸν κ. ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΖΑΡΙΦΗΝ; Εἰπάτωσαν οἱ εἰδότες...

Τέταρτον. Ἀνέγνων τῷ 1876 ἐν ἑλληνικῇ ἐφημερίδι τῆς Κ/πόλεως διατριβήν τινα λογίου ἀνδρός, τοῦ Χριστοφόρου Σαμαρτσίδου, ἀναγράφουσαν ἓν καὶ πρὸς τοῦτον ἆθλον τοῦ κ. Χρ. Ζωγράφου. Ἐγγραφεὶς οὗτος συνδρομητὴς εἰς τεύχη τινὰ τοῦ Λυσίου, ἐκδόσεως τοῦ κ. Σαμαρτσίδου, ἠρνήθη μετὰ τὴν ἔκδοσιν νὰ δεχθῇ αὐτὰ καὶ ν' ἀποτίσῃ τὴν συνδρομήν του. Εἶχε δὲ κατακλεῖδα ἡ διατριβὴ τὸ τοῦ ψαλμῳδοῦ: «Ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου»!...

SISMANOGLIO MEGARO

Καὶ ἐκ ταύτης ὡς «ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα».

Πόσα τοιαῦτα πετράδια δὲν δύναταί τις ἐπιζητήσας νὰ συλλέξῃ, ἐν γωνίαις τισὶ καὶ παραβύστῳ κείμενα, δι' ὧν αἱ Μοῦσαι καὶ αἱ Χάριτες ἐπιφυλάσσονται νὰ καταστίξωσι τὸ καὶ ἤδη κατηγλαϊσμένον καὶ ἀπαστράπτον διάδημα τοῦ ἀνδρός!

Ἀλλὰ θὰ ἠδίκουν τὸν ἄνδρα, ἐὰν παρέλιπον τὴν μνείαν τῶν ἐν Κεστορατίῳ Ζωγραφείων Διδασκαλείων. Ἐάν τις ὅμως καὶ τὰ κατ' αὐτὰ μελετήσῃ ἐπισταμένως, ὁ μὲν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐξ ἰδίας αὐτοψίας καὶ ἀντιλήψεως, ὁ δὲ μακρόθεν τῇ φήμῃ ἀκολουθῶν καὶ δὴ καὶ τὰ ἐν τῷ «Αἰῶνι» τῶν Ἀθηνῶν διὰ μακρῶν περὶ τούτων τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ἐξ Ἠπείρου ἐπισταλέντα, καὶ μὴ ἀνασκευασθέντα, ἀναγινώσκων, πείθεται ἀδιστάκτως περὶ τῆς ἀληθοῦς πρὸς αὐτὰ τοῦ ἱδρυτοῦ των διαθέσεως καὶ στοργῆς, καὶ ἄκων ἐμβάλλεται εἰς πειρασμὸν—ἐκ πολλῶν καὶ ἄλλων δεδομένων παραδειγματιζόμενος—μή τοι οὐχὶ εὐγενὴς φιλομουσία καὶ φιλοπατρία, ἀλλ' ἄλλο τι αἴσθημα, σχέσιν ἔχον μὲ τὰ γειτνιάζοντα ἐν Λαμπόβῳ Ζάππεια Ἐκπαιδευτήρια, ὑπηγόρευσε τὴν ἵδρυσιν τούτων, ἥτις μόνη ἐφάνη ἀρκοῦσα τῷ ἱδρυτῇ καὶ μὴ ἐπιδεομένη ἄλλης τινὸς μερίμνης καὶ προνοίας. Οἰκεῖον δὲ ἑπομένως εἶναι νὰ παρῳδήσῃ τις ἐνταῦθα τὰ τοῦ ποιητοῦ:

> Τὰς χάριτας ὅστις εὐγενῶς χαρίζεται
> ἥδιον ἐν βροτοῖσιν· οἱ δὲ δρῶσι μέν,
> χρόνῳ δὲ δρῶσι δυσγενέστερον...

Πέμπτον. Ἀρκεῖ πλέον δὲν θὰ ἐκταθῶ περισσότερον, ἀλλὰ θὰ σταθμεύσω εἰς τὸ ἐπισφράγισμα τοῦτο τῆς ἀπαραμίλλου τοῦ ἀνδρὸς φιλοπατρίας! Εὑρέθην ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Δεκέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους

ἐπανερχόμενος ἐκ Θεσσαλίας, ὅτε συριγμοὶ ἀπὸ πολλῶν στομάτων καὶ ἀραὶ πατριωτικαὶ διεσταυροῦντο περὶ τὸ ὄνομα Χρηστάκη Ἐφέντη. Ἦτον ἀγανάκτησις προερχομένη ἐξ εἰδήσεων κομισθεισῶν τότε ἐκ Παρισίων διὰ σύγχρονόν τι συμβὰν ἐκεῖ, σχετιζόμενον μὲ ἐθνικοτάτην ἀποστολὴν γεραροῦ τινος ὁμογενοῦς, πρὸς ὃν οἱ ῥηθέντες παρὰ τοῦ φιλογενεστάτου λόγοι ἐν τῇ ἀποποιήσει τῆς αἰτηθείσης συνδρομῆς του ἀνώρθουν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῶν ἀκουόντων!... Καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο περικλείει ὅλον τὸν ἠθικὸν τοῦ ἀνδρὸς χαρακτῆρα.

Ἔγραφον ἐν Βουκουρεστίῳ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1881.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΙΜΠΕΡΤΗΣ.

SISMANOGLIO MEGARO

Ἕνεκα τῆς ἐν ἄλλῃ πόλει ἐκτυπώσεως τοῦ παρόντος, διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐνταῦθα πλήρους ὁπωσοῦν Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου, καὶ βραδύτης περὶ τὴν δημοσίευσιν ἐπῆλθε καὶ παροράματα τυπογραφικὰ παρεισέφρησαν, ὧν διορθωτέα τὰ κυριώτερα ταῦτα:

Ἐν σελ.	2	στίχ.	5	ἀντὶ ἄνοος γρ. ἄνους
»	14	»	1	μετὰ τὴν λέξιν συμφωνίαν γρ. ἔχει
»	14	»	10	ἀντὶ καλλιεργήσῃ γρ. καλλιεργῇ
»	19	»	22	ἀντὶ ἐνεργοῦντος γρ. ἐνεργοῦντι
»	19	»	31	μετὰ τὴν λέξιν τύπους γρ. τῆς συντροφικῆς ἀγορᾶς
»	22	»	4	ἀντὶ αἵρεσιν γρ. αἵρεσιν
»	23	»	5	» ἀπαντήσεις γρ. ἀπαιτήσεις
»	24	»	37	» κάλιστα γρ. κάλλιστα
»	26	»	23	» ἐποστολὴν γρ. ἀποστολὴν
»	26	»	32	» ἐνδόμιχον γρ. ἐνδόμυχον
»	27	»	5	μετὰ τὴν λέξιν Ζωγράφου γρ. ὅτι
»	28	»	16	μετὰ τὴν λέξιν ἐξάσκησιν γρ. δὲν ἤξιουν τοῦτο
»	29	»	18	ἀντὶ παραίτησις γρ. παραίτησις
»	31	»	17	ἀντὶ λ/σμόν του γρ. λ/σμόν μου
»	32	»	27	μετὰ τὴν λέξιν εἴδησιν γρ. καὶ
»	33	»	27	ἀντὶ ἀρκαδίων γρ. ἀρκαδίων
»	36	»	29	» συρείας γρ. πορείας
»	36	»	29	» ἀνεφέρετε γρ. ἀναφέρεται
»	38	»	4	μετὰ τὴν λέξιν δὲ ἀφαιρεθήτω ἡ παρένθεσις
»	38	»	34	ἀντὶ σελ. 4 γρ. (σελ. 31 στίχ. 15)
»	39	»	23	» ἰδιετέρου γρ. ἰδιαιτέρου
»	39	»	25	μετὰ τὴν λέξιν ἥτις γρ. οὔτε ἐν τῷ γράμματι τοῦ συμβολαίου φαίνεται
»	40	»	16	ἀντὶ στενωτέρου γρ. στενοτέρου
»	42	»	21	» καταφορᾶται γρ. καταφωρᾶται
»	44	»	19	» οὐδὲν γρ. οὐδ'
»	44	»	20	» οὐδὲ ἔμελλεν γρ. οὐδ' ἔμελλεν
»	45	»	22	» παραδει-γματικῶς γρ. παραδειγ-ματικῶς
»	45	»	25	» ὕστερον γρ. ὕστατον
»	46	»	27	» διὰ γρ. δὲ
»	47	»	27	» πολυτογραφήσας γρ. πολιτογραφήσας
»	48	»	19	» ἀπαθνησκόντων γρ. ἀποθνησκόντων
»	50	»	7	» μέλλουσσα γρ. μέλλουσα
»	51	»	25	» χαρίζηται γρ. χαρίζεται
»	51	»	26	» δε γρ. δὲ
»	52	»	5	» ἐθνικοτάτην γρ. ἐθνικωτάτην
»	52	»	8	» ἀνώρθουν γρ. ἠνώρθουν.

SISMANOGLIO
MEGARO